

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VI. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, április 21-én.

110. szám

A kiegyezés.

(*) Kegyetlen fátum, hogy nem lehet teljes az ország öröme a kiegyezés javaslatai felett. Hiába látja, hogy azok megszüntetik minden sérelmét, amelynek orvoslását harmincz év óta sürgeti; hiába a paritás teljes érvényesülése formában és tartalomban; hasztalan minden eredmény, gazdasági és közjogi siker egyaránt. Mert a javaslatok sorsa fölött nem azok tartalma fog határozni, hanem döntenek majd olyan tényezők is, amelyeknek semmi közük a gazdasági kiegyezéshez, de még az igazsághoz, a méltányosságához sem.

De ne tekintsünk ma a háttérre, hanem vegyük a közjogi szigorú álláspontját, mely arra tanít, hogy a közjogi kiegyezésnek semmi köze a gazdasági kiegyezéshez, mert hiszen a közjogi kiegyezés akkor is erősen megáll, ha gazdasági téren semmi vonatkozás sincsen köztünk és az osztrákok között. És vizsgáljuk a ma benyújtott javaslatokat egyesegyedül erről az alapról.

Elsőben is azt kell kiemelni, hogy soha még a kiegyezés ilyen részletességgel, ilyen rendszeresen nem készült, mint ez a mostani. Egész könyvtárat terjesztett ma a kormány a Ház elé. Ez az egyik jellemvonása ennek a kiegyezésnek. A másik pedig az, hogy meg van benne oldva minden kérdés, amely két év óta bármely érdekkör részéről felvetetett azért, hogy a kiegyezésben szabályoztassék. S ha ezek mellett még azt keresi az ember, hogy Magyarország szempontjából mik a kiegyezésnek legkiemelkedőbb jellemvonásai, azt a feleletet kapja a javaslatokból, hogy ezek a javaslatok első sorban mezőgazdasági karakterűek, másodsorban a valuta és a bank kérdései dominálják.

Sorba állítjuk a tényeket, amelyek a kiegyezésnek ezt a kettős természetét alkotják.

Ime a mezőgazdaság érdekeit szolgáló tények:

1902. végeig új vámtarifát kell a monarchiának — legalább is ideiglenesen — létesítenie, hogy a magyar mezőgazdaság jobban megvédessék.

Az őrlési forgalom megszűnik. Hogy ebből az intézkedésből valósággal nekünk lesz-e hasznunk, ki tudná megmondani? Az tény, hogy az agráriusok régóta sürgetik az őrlési forgalom halálát, noha igaz az is, hogy az utolsó időben mintha megcsappant volna ebbeli buzgalomuk.

Mezőgazdasági kivitelünk érdekében gondoskodás történt, hogy az osztrák vasutak ellenséges tarifa-politikát ne követhessenek irányunkban és más országgal jobban ne bánhassanak, mint velünk.

A vámszövetségi javaslat a mezőgazdasági attachék kreálására kíván módot nyújtani, hogy a külföldön is folyvást szem előtt lehessen tartani a gazda érdekeit.

A sóra vonatkozó módosítások is a mezőgazdaságot szolgálják.

A tirolai gabona-vám nemsokára el fog tűnni.

Egyik új pontja a vámszövetségnek arról gondoskodik, hogy az állat-kivitelünk biztosítottassék, hogy a jövőben az osztrák tartományok önkénye ne károsíthassa a gazdát, amint eddig akárhányszor megselelődte.

Egy további új pont szerint a két kormány egyezményt fog kötni, hogy közös erővel akadályozza meg a mezőgazdasági cikkeknek a gazda kárára való hamisítását.

A jegybank új alapszabályaiban mindenütt nagy nyomattal ki van emelve, hogy a bank a mezőgazdaság érdekeinek kielégítésére is szolgál.

Sőt megvan ez a tendencia a fogyasztási adókról szóló javaslatokban is. A szeszadóról szóló törvényjavaslat a mezőgazdasági szeszfőzők jutalmát a mostaninál nagyobb összegekben állapítja meg.

Ennyi oldalról szolgálja az új kiegyezés a magyar mezőgazdaság érdekeit — hiven ahhoz a nagy elvhez, mely úgy tartja, hogy Magyarországnak legelső sorban mezőgazdasági érdekeit kell a kiegyezésben keresnie, a mezőgazdaság jóvoltáért kell a kiegyezéssel járó áldozatokat magára vállalnia.

Az itt felsorolt nagy eredmények mellett az ipart és a kereskedelmet — a vasutakra, szabadalmakra, védjegyekre és osztrák társulatokra vonatkozó intézkedéseken kívül — inkább azok a rendelkezések szolgálják, amelyek szerencsére nem kerültek bele a javaslatokba. Ezentul is szabad a tér, amelyen Magyarország iparát fejlesztheti, támogathatja; nincs megkötve se a törvényhozás keze, se a kormányé.

Áttérve ezek után a javaslatok másik kiemelkedő jellemvonásának bemutatására, mindjárt két tényről kell szólni. Az egyik, hogy Magyarország a jegybank körül elért mindent, amit a paritás alapján követelhetett, amire a hitel, az állami pénzügyek szempontjából joga volt. A másik pedig az, hogy a valutára vonatkozó javaslatok biztossá teszik e nagy munka sikeres keresztülvitelét s most már csak kevés kérdése maradt a valuta ügyének, amelyet még ezentul kell majd szabályozni.

Bevonjuk az államjegyeknek még hátralevő részét s azt a forgalomban ötkoronás ezüstpénz és tízkoronás bankjegyek fogják pótolni. A bank aranytartálékát, valutánk alapját gyarapítani fogja az a harmincz millió is, amelyet az osztrákok a banknak visszafizetnek. Ezenfelül is erősen gyarapodik a kiegyezés révén a jegybank kincse, hogy mihamarább, szilárd alapon valósággá lehessen az aranyvaluta és még lehessen

kezdeni az arannyal való fizetést, meg lehessen szüntetni az papírpénz kényszerforgalmát. Jövő újévtől kezdve pedig kötelezővé lesz a koronaértékben való számítás, új valutára kell berendezkednie minden gazdasági és jogi viszonyoknak.

A jegybank roppant erőre kap a javaslatok végrehajtása után, de csak azért, hogy megbízhatóan szolgálja legfőbb hivatását: a valuta fentartását. Ezért a nagy gyarapodást csak nagy cautelák mellett és megfelelő viszontszolgálatok ellenében kapja. Többet fizet a szabadalmáért s a mi ennél aránytalanul fontosabb: nagyobb befolyást enged a kormánynak és sokkal nagyobb önállóságot biztosít magyarázati üzletének. Teljességgel kifejezésre jut ez új bank-aktában az a tény, hogy Magyarország teljesen egyenlő jogu Ausztriával, amikor arról van szó, hogy odaadja-e és kinek adja a jegy kibocsátás jogát. Aztán pedig gondoskodik a bankjavaslat arról is, hogy a mostani privilegium megújítására vonatkozó tárgyalásokon sokkal tisztább legyen a viszony a kormányok és a bank között, mint a milyen most volt.

A kiegyezésnek eddig elmondott tartalma mellett a fogyasztási adókra vonatkozó javaslatok csoportjának szinte alárendelt a jelentősége. Azokban a javaslatokban nagyobb változások úgy sincsenek. Egyesítik a szesz-adót és cukoradót a fogyasztási adókkal és — emelven a söradót — a sör-italadó helyébe söradó-pótlékot tesznek. De mégis meg kell emlékezni itt is Magyarországnak egy nagy sikeréről, arról, hogy megszűnt a harminczéves adófizetése Magyarországnak Ausztria javára; magyar emberek ezentul csak Magyarországnak fizetnek fogyasztási adót.

Csak rövidesen akartuk körvonalozni az új kiegyezés tartalmát; a részletes bírálat nem a mai napra való.

S amikor így végigtekintünk a tizen-nyolcz javaslat során, megint csak azon kell busulnunk: miért, hogy nem az objektív kritika fog dönteni azok sorsa felett? Ki tudná megmondani, hogy e kiegyezés sikerei belekerülnek-e a magyar törvénytárba, eljutnak-e a magyar gazdasági élet vérebe.

Magyarország részéről biztosítva lenne az új kiegyezés sorsa; a negyvennyolczasok — akik kissé furák voltak mai szerepükben — be fogják látni, hogy ez ellen a kiegyezés ellen csak az elvi negáció alapján lehet küzdeni. És ettől a küzdelemtől nem kell tartani. Nem innen fenyegetnek a nehézségek. A nagy baj az, hogy a kiegyezés sorsa nem Magyarország kezében van.

A kormánynak, mely nagy és szép munkát végzett a kiegyezés megalkotásával, nem adatott meg a pihenés. Ezen-

tul két kézzel kell dolgoznia. Az egyikkel meg kell védeni a kiegyezést, a másikkal — azokat a javaslatokat kell megalkotnia, amelyeket akkor terjesztene majd a Ház elé, ha a mostani kiegyezést az osztrák fejlemények érdekes történelmi relikviává változtatnák.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyen a folyóügyek elintézését nyertek.

A várnai választás. A képviselőház hetedik bíráló-bizottsága Barcsay Kálmán elnöklése alatt ma ülést tartott, amelyen a Rossival István kisüzaujhelyi képviselő választása ellen beadott kérvényt tárgyalták. A kérvényező képviselő G. Günther Antal ügyvéd, a választás védőjeként Rajner János ügyvéd jelent meg. Aidinger János előadó olvasta fel a kérvényt, amelyben az állítólagos visszaélések fel vannak sorolva. A választást dermesztő hídegben egész nap és egész éjjel kihuzták, a Markovics-választókat nem engedték szavazni s a záróra alatt esupán a 16 Rossival-választó szavazatát fogadták el, ezek között is 11 szavazat hamis volt. Ezalatt pedig künn a Markovics-választók várakoztak a szavazásra. A kérvényezők eme főbb panaszok alapján a választás megsemmisítését kérelmezik.

Günther Antal a házszabályok 67. §-ának a) és b) pontja alapján a vizsgálat elrendelését kéri és a többek között előadja, hogy 22 Markovics-párti választót jogtalanul utasítottak vissza, 12 választót pedig nem hocsátottak szavazásra.

Rajner János a választás védője sorra tájékoztatja a kérvényben előadott panaszokat és megjegyzi, hogy a jogtalan visszautasításokra vonatkozólag magánemberek tanúsítványai állanak szemben a közokiratjellegű választási jegyzőkönyvvel. A kérvényben ellenmondások és ellentétes állítások vannak, amelyek egymást lerontják. Ami a visszautasításokat illeti, kijelenti, hogy 52 szavazatot utasítottak vissza és ezek közül 30 Rossival-párti. Nincs hebizonyítva az sem, hogy a Markovics-párti választókat szavazásra nem hocsátották volna, époly kevésbé bizonyították azt, hogy tényleg hamis szavazatokat fogadott volna el a választás elnöke. Ebben a kerületben a mostani országgyűlés alatt ez volt a harmadik választás és nem volna helyes komoly ok nélkül a kerület nyugalma újból megzavarni. Mindeme okokból a választás igazolását kéri.

A viszonyválaszok után a bizottság tanácskozására vonult vissza. Háromnegyedórai tanácskozás után az elnök kijelentette, hogy a bizottság holnap délután 6 órákor hirdeti ki az ítéletét.

A kiegyezési javaslatok fogadtatása.

A ma beterjesztett kiegyezési javaslatokról általában azt tartják, hogy azok sok olyan újítást tartalmaznak, melyek Magyarország jogosult igényeinek megfelelnek. Az agrariusok meg vannak elégedve azon megállapodásokkal, melyek a mezőgazdaság érdekeinek oly lényeges engedményeket biztosítanak, de ellenzik a szesz- és söradó fölemelését. A fogyasztási adók felosztásának reformjában a nemzeti párt nem hajlandó messze menő vívmányt látni, mivel Magyarországnak a saját területén fogyasztott cikkek után az egész fogyasztási adóra van joga. E párt részéről különben a biztosító társaságok reciprocitására vonatkozó pontját a vám- és kereskedelmi szövetségnek szintén kifogásolják. Ugy a nemzeti, mint a függetlenségi párt az egész kiegyezési akciót a kvóta szabályozása nélkül hiányosnak tartja. A függetlenségi párt ragaszkodik elvi álláspontjához és úgy az önálló vámterület, mint a független magyar bank érdekében minden parlamenti eszközzel küzdeni fog. — A néppárt a javaslatokat meg fogja szavazni.

Egészen ellentétes természetesen a hatás Bécsben. Ennek a kedvezőlen hatásnak első jelét már a bécsi estilapok kommentárjaiból láttuk, éjjel pedig tudósítók a következőket jelentik telefonon:

Bécs. április 20.

Az a hatás, amelyet a kiegyezési javaslatok ide át Ausztriában tettek, a lehető legkedvezőlenebb. Parlamenti körökben az a nézet az uralkodó, hogy még esendesebb időben is egyszerűen lehetetlenség lett volna ezeknek a javaslatoknak a parlamenti tárgyalása, ha a kvótának együttes beterjesztésével meg nem győződhetett volna a parlament arról, hogy az osztrákok részéről hozandó nagy áldozatok fejében némi kompenzációra van kilátás. Ehhez járul még az is, hogy az új teher, főleg a közvetett adók lényeges emelése által, a legszükségesebb cikkek drágítása következtében éppen a legalsóbb néposztályt nyomja leginkább.

Egészen kétségtelen, hogy az ellenzéki pártok, noha nagyon jól tudják, hogy a kiegyezési javaslatoknak parlamenti tárgyalására még csak gondolni sem lehet, erősen meg fogják azokat támadni. Nem lehet tagadni azt, hogy nagyon kevés a kilátás arra, hogy azokból a javaslatokból parlamenti tanácskozások alapján törvény lehessen.

A „N. Fr. Presse“ mai esti száma „A kiegyezés“ czimvel cikket közöl, amelyben elkésredett, panaszos hangon emlékezik meg a most bepyújtott kiegyezési javaslatokról. A cikk szerint az osztrák pártok, sőt maga az osztrák kormány is egyetértenek abban, hogy a kiegyezés Ausztriára felette kedvezőtlen. E felett a parlamenti pártok között nincs véleménykülönbség. Az osztrákok legnagyobb fájdalma az, hogy a javaslatok között hiányzik a kvótatörvény javaslata. Ausztria a kvótával bizonyos kompenzációt akart azokért a kedvezményekért, amelyekben Magyarországot oly nagy mérvben részesítette. Az osztrák kormány azonban a Magyarország által gyakorolt kényszer hatása alatt nyújtotta be a parlamentben, a kvótatörvény nélkül, a kiegyezési javaslatokat. A kényszer az, hogy a magyar kormány az Ausztriával való gazdasági forgalmat véglegesen önállólag rendezze, ha a kiegyezési javaslatokat május elsejéig a két parlament elé nem terjesztik. Így tehát nincs „junctum“ és Ausztriának semmi garanciája sincs arra nézve, hogy a magyarok a közös terhekhez nagyobb arányban járuljanak. Ennek ellenében Ausztria feláldozza a jegybanknak eddig bevált szervezetét, amely a paritás révén teljesen desorganizáltatik. A bankkérdés még fontosabb, mint a kvótakérdés, Ausztria a fogyasztási adók leszámolásának megváltoztatásával évenként körülbelül harmadfélmillió frtot áldoz fel. A bank tiszta jövedelmének a részesedése folytán Magyarországnak legalább 36-40%-os kvótát kellene fizetnie, sőt arra való tekintettel, hogy Magyarország a jelzálogosztálytól nagyobb adót kap, közel 40%-ot kellene fizetnie. A cikk felpanaszolja ezután Magyarországnak adóknál elért kedvezményeit és elmondja, hogy a kiegyezés Ausztria minden lakosának az életviszonyait megdrágítja. Végül így kiált fel: Ez nem kiegyezés, hanem a dualizmus fentartásáért Ausztria által fizetendő vétélár, azért a dualizmusért, amelynek fentartása Magyarországra époly fontos, mint Ausztriára.

A háttérbe szorult kongrua.

(Az országgyűlésből.)

A kongrua — másfél óra hosszat ez a téma szóba sem került. Mert arra a hírre, hogy a kormány beterjeszti a kiegyezési javaslatokat, a szélsőbalon átvette a vezetést — Olay Lajos.

Már a folyosón verte a mellét:

— Kossuth fogságban ül, most majd én cselekszem. És meg fogjátok emlegetni.

Cselekvését azzal kezdte meg, hogy ívet köröztetett az ellenzéken és aláíratott boldog-boldogtalant. Mikor aztán báró Dániel Ernő

kereskedelmi miniszter beadta az ő reszortjába tartozó három kiegyezési javaslatot: megkezdődött a móka. Fölkelt ugyanis Olay Lajos és azt ajánlotta, hogy nyomassák ki előbb a javaslatokat s addig még afölött se határozzanak, hogy vajjon a bizottságokhoz utasítsák-e vagy előbb még az osztályokhoz. Ha pedig a törvényhozás nem egyeznék bele, hogy határozatát a kinyomatás utáni függessze fel, akkor legalább olvassák fel a javaslatokat. Erre Bánffy Dezső miniszterelnök, a Ház gyakorlatára hivatkozva, kérte, hogy a javaslatokat a szokott módon intézzék el, viszont Rátkay László a Ház komolysága érdekében az Olay indítványának elfogadását ajánlotta. Az elnök tehát föl akarta tenni a kérdést.

De Olay már felnyújtotta az első, aláírással kellően fölszerelt ívet:

— Névszerinti szavazást kérünk!

Mikor pedig az elnök már ezt is elrendelte volna, akkor felnyújtotta a második két ívet:

— A névszerinti szavazást pedig halaszszuk holnapra.

Mindez a szabályok szerint szabad és rajta még vitázni sem lehet. A törvényhozó urak tehát nevettek, mert egyebet úgy sem tehettek.

Igy kezdődött a móka. Mikor aztán Lukács pénzügyminiszter a többi kiegyezési javaslatot is beterjesztette (számszerint tizenötöt), akkor az Olay manővere egyszerűen megisméltődött. Ugyanazok a szereplők, ugyanazok az ívek, ugyanaz az eredmény. Ilyenformán tehát a törvényhozás csak holnap fogja névszerinti szavazással eldönteni, hogy vajjon a szokásos elintézés előtt felolvastatja-e a javaslatokat, vagy sem? De ez még mindig csak kezdete a mókának. Mert holnap majd arra kérnek névszerinti szavazást, hogy vajjon bizottságokhoz vagy osztályokhoz utasítsák-e a javaslatokat? Mivel azonban így sem volna teljes a tréfa, ezt a szavazást megint holnaputánra fogjuk kérni.

Az ember azt mondja erre: komédia!

De Olay másképp mondja:

— Hadd lássák Bécsben, hogy itt is van ellenzék!

Mert Olay szerint az ellenzék arra lehet megismerni, hogy az ország rovására boldonságokat csinál. S az bizonyos, ha a szélsőbal Olay dicső vezérlete alatt holnap csakugyan tovább viszi a komédiát, a bécsiek igazán ráismérhetnek a társ-ellenzékre. Hát még ha a ládafiókkal is dobolni fognak!

Másfél óráig tartott ma ez a szélbali móka. Aztán körülbelül ugyanannyi ideig tanácskoztak a kongrua felett is (csak Mezei Mór és Molnár apát beszéltek), az ülés végét pedig Rohonczy Gedeonnak egy érdekes interpellációja foglalta le. Az érdekes interpellációra Darányi érdekesen válaszolt is.

Az emberi óvatosság non plus ultrája.

Rohonczy Gedeon mély gondolatokba merülve járt fel s alá a folyosón. Egy kicsit ideges is volt. Látni lehetett, hogy beszélni fog, de hirtelen is terjedt: — Mezőgazdasági kérdésben fog interpellálni az ülés végén.

Ezért aztán ott maradt Darányi egész végig. A többi miniszterek, akiknek jelentéseik voltak: Lukács László, báró Dániel Ernő, majd később Wlassics nyugodtan távoztak táskáikkal, de Darányi maradt. Most úgy is a legnépszerűbb miniszter; kényeztetik a folyosón. Nyugodt volt és rendületlen, axiomájához hiven, hogy egy miniszternek nem szabad sem haragudni, sem sietni, sem csodálkozni.

Különben aki a dolgait olyan jól végezi, mint Darányi, annak si fractus illabatur orbis — annak nem ártanak az interpellációk.

Egyszer (az idő gyorsan mulik) csakugyan vége lett a napirendnek és Rohonczy szóhoz jutott. Most nem mozdított nagy kérdést. Csak a hivatalos gazdasági jelentéseket kifogásolta, amelyekben nem hisz, mert a valónál kedvezőbben tüntetik fel a vetések állását. Rohonczy rossz esztendőt jósol. A gazdasági jelentések pedig nem jósolnak rossz esztendőt. Ez a gravamen.

Továbbá azt is felpanaszolta Rohonczy, hogy a nagy buzaáraknak a kisgazdák tavaly se vették hasznát, mert ők még akkor adták el a gabonájukat, mikor olcsó volt.

Körülbelül ezek képezték a Rohonczy interpellációjának praelydiumát, s magát az interpellációt azon kérdés: garanciát vállal-e a miniszter, tudósítóinak hitelességéről?

Darányi rögtön felelt és pedig okosan, egy szölván epigrammai rövidséggel.

Hogy a magas buzaárak nem használtak a kisbirtokosoknak, arra csak egy panacea lett volna:

Hogy a kisbirtokosok ne spekuláljanak.

Hogy vállal-e garanciát a tudósítóiért, erre azt felelte:

Igen is vállalom, tisztelt Ház, amilyen mértékben vállalhat garanciát egy chef azon alantás hivatalnokaiért, akikről nem lehet oka föltételezni, hogy valótlanságot mondanának.

A miniszterelnök mosolygott, Szilágyi Dezső arca még egyszer olyan gömbölyű lett a derűtségtől mint különben, az egész Ház mosolygott az emberi óvatosság ezen példáján, sőt még az interpelláló is mosolygott és tudomásul vette a választ. És mosolyogni fognak az olvasók is, sőt magok a hivatalos jelentések beküldői is — csak éppen a torontáli vetések nem mosolyognak. Azoknak Hekuba a jelentés vagy az interpelláció. De egy kis májusi meleg eső azokat is mosolyra fakaszthatja.

A képviselőház ülése.

Szilágyi Dezső megnyitja az ülést s aztán a jegyző jelenti, hogy az ülés végére Rohonczy Gedeon interpellációt jegyzett be a mezőgazdasági jelentések hitelessége tárgyában.

A napirend előtt a kormány betérjeszt a kiegyezési javaslatokat.

A kiegyezési javaslatok.

Báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter betérjeszt a vámszerződésre, a részvénytársaságok és biztosító társaságok kölcsönös átengedésére és a vasutakra vonatkozó törvényjavaslatokat.

Kéri ezeknek a pénzügyi és közgazdasági bizottságokhoz való utalását.

Olay Lajos meglepetésnek nevezi a javaslatok benyújtását s arra kéri a Házat, hogy a házszabályok 141. §-a értelmében a javaslatokat előbb nyomassák ki, hogy minden képviselő azt kellőképp megismerhesse és csak azután határozzon a Ház arról, vajjon az osztályokhoz vagy ezek mellőzésével csak a bizottságokhoz utasítsa-e, amikor együttesen volnának tárgyalandók az összes javaslatok. Ha ezt a jogos kérését nem teljesítene a többség: úgy a szélsőbal nevében kéri fogja, hogy az összes javaslatokat és azok megokolását olvassák föl. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: A házszabályok 151. §-ától való eltekintést kéri s a 114. §-szerint való eljárásra hívja föl a Házat. A javaslatokat pusztán a bizottságokhoz kéri utasítani. A gyakorlat a mellett szól, hogy csak a bizottságokhoz utasítandók a javaslatok s nem tárgyalhatók addig, amíg a bizottság azokkal nem végzett.

Rátkey László: A házszabályok szerint minden törvényjavaslat az osztályokhoz küldendő s csak a Ház engedelmével mellőzhetik az osztályokat. A miniszter nem kérte az osztályok mellőzését s így a törvényjavaslat azokhoz utalandó. Csatlakozik Olay indítványához is. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Madarász József: Amint egyetlen képviselő kéri az iratok felolvasását, nem szabad azt elnevezni. A képviselőház csak akkor utasíthat valamit a bizottságokhoz, ha tudja, miről van szó. Az alkotmányos szabadság biztosítékától fosztaná meg a Ház magát, ha Olay kérését ellenezné.

Olay Lajos kijelenti, hogy ha ellenzik az ő kérését, névszerinti szavazást fog kérni.

Szilágyi Dezső elnök: Az nem most döntendő el, hogy osztályokhoz utasítandó-e a miniszteri javaslat, vagy sem, hanem akkor kéri az előadó az osztályok mellőzését, vagy el nem mellőzését, ha már a bizottság jelentése a Ház előtt van. A miniszter kérése teljesen szabályszerű. Ami Olay kérését illeti, a Ház elhatározhatja, hogy fölolvassák a javaslat, de nem volt szokásban.

Olay Lajos: A fontosság határoz.

Az elnök: Fölteszem hát a kérdést...

Olay Lajos: Névszerinti szavazást kérek!

Az elnök: Jól van. (Derűtség.) Tehát kívánja-e a Ház a javaslat fölolvassát? (Igen! Nem!) Husz képviselő névszerinti szavazást kér, de ugyanakkor azt is kéri, hogy a szavazást holnapra halasztás. (Derűtség.)

A szavazást tehát halnapra halasztja.

Lukács László pénzügyminiszter a kiegyezési javaslatok egész sorát nyújtja be: tizenöt darabot, fölolvassán azok címét kéri, hogy a javaslatokat a pénzügyi és közgazdasági bizottságokhoz utasítsák. (Zs) a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Megdöbben azon, hogy a kormány tagjai igaz magyarok-e. erőszakos eljárásuk láttára. Meg van győződve, hogy a tuloldal is sokan csak szívbeli fájdalommal támogatják a kormány erőszakoskodását. A legkevesebb, amit kérni lehet, az, hogy a javaslatot fölolvassák. Ismételve indítványozza és kéri, hogy a törvényjavaslatokat vagy kinyomassák, mielőtt a bizottságokhoz utasították, vagy fölolvassák.

Báró Bánffy Dezső azt hiszi, hogy Olay nagy szavai nincsenek arányban a helyzettel. A tulerős színekkel festés következménye az, hogy nem hiszik el komolyságát. A közvélemény sohasem fogja elhinni, hogy ez a kormány nem jó magyar. A tulerős színezés eredménye nem lehet igaz kép, csak egy nagy fekete paczni. (Zajos derűtség a szélsőbalon.)

Rátkey László: A miniszter mostani szavaiából még a törvényjavaslatok címét sem jegyezheték meg a képviselők. Hát hogy ítélnének azon, melyik bizottságokhoz utasítottassanak? Talán a jobboldaliak ismerik a törvényjavaslatok tartalmát, de akkor a Ház két oldala nincs egyenlő alapon, mert az innenső oldal nem ismeri. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Szilágyi Dezső: Olay két indítványt adott be: az egyik a kinyomtatásról, a másik a fölolvassásról szól. Mindkettőről névszerinti szavazást kérnek és a szavazásnak holnapra halasztását. A szavazást tehát holnapra halasztjuk. (Derűtség.)

Most már következik a napirend.

A kongrua.

Mezei Mór kijelenti, hogy elhatározására semmiféle felekezeti befolyást nem enged érvényesülni, hanem őt tisztán az vezet, mit kíván a magyar állam érdeke. Polemizál Sággyval, aki a zsidó felekezettel a magyar állammal szemben közönyös felekezetek közé számította. Ezt megczáfolja a zsidó felekezet magyarosodása és a magyar közművelődésben és társadalomban való szereplése. Van az országban számos vidék, ahol a magyar kulturális fejlődés egyik nem megvetendő tényezője a zsidóság. Valamikor a zsidóság szintén törekedett felekezeti középiskolákra, de most már nem látja annak szükségét. (Helyeslés a jobboldalon.) Am ebből ne kovácsoljanak argumentumot a zsidóság ellen, mintha felekezeti szempontból nem teljesítene oly kötelességet, mint a többi. Az sem áll, hogy a felekezeti iskolákból a zsidó tanulók kiszorítják az illető felekezetek gyermekeit, mert a zsidókat csak akkor veszik föl, ha a fontartó felekezet gyermekei már el vannak helyezve. Tiszának ama szavaival, melyeket beszéde végén mondott, egyetért ebben a sorrendben: első a haza, második a felekezet. Tisz beszéde más részével azonban nem ért egyet, nem különösen az 1848. XX. törvénycikkre vonatkozólag, mert neki kell ez a törvény a harmadik szakasszal együtt, mert e szakasz a törvény gerincze. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Polónyi Géza: Tessék elfogadni a határozati javaslatomat.

Mezei Mór: A jelen törvényjavaslat az 1848. XX. törvénycikket nem helyezi hatályon kívül s így azt nincs oka el nem fogadni. Érti azt is, hogy

a kormány, melynek a lehetőséggel és következményekkel kell számolnia, nem vállalkozik az 1848. XX. törvénycikk 3-dik szakaszának végrehajtására. De nem érti az ellenzék magatartását, amelynek padjain csak Polónyi foglalt határozottan állást a harmadik szakasz mellett. De azért a Polónyi határozati javaslatát, ahogy ő azt megalkotta, nem fogadja el, mert az igazi bim-bam. Kijelenti, hogy a törvényjavaslatot elfogadja, bár nem mint végleges, de hozzáteszi, hogy szerencsének tartja, hogy a végleges megoldás nem most van, mikor a felekezetek kiváltságait akarják szaporítani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Molnár János lovagiatlannak tartja, hogy Werner Gyula ama gyanúsítás után, melyben az ő magánéletét a liberális lapok illették, az ő és a nemzeti párt szerelmi viszonyáról beszélt. Ez a hasonlat talán czélzás...

Werner Gyula: Eszem ágában sem volt.

Molnár János: Elhiszem, de a külső közvélemény félreértheti az ilyen hasonlatot. Kijelenti, hogy az ő magánélete és becsülete tiszta és oly szilárdan emelkedik, mint a szirt a tengerből. Átérve a tuloldal vádjaira, kijelenti, hogy a néppárt a nemzetiségek barátja, de nem az agitátoroké. A néppárt is óhajtja azt, hogy a nemzetiségek megmagyarosodjanak, azaz magyarul tudók legyenek. A különbség az, hogy a néppárt nem erőszakkal, hanem szelíden és barátsággal magyarosít. Az egyetemes magyar államnév megmaradni, elhomályosítani a néppárt sohasem hagyja. Az tény, hogy a nemzetiségi törvényt nem hajtották végre. Hát miért nem hajtották végre?

Főlköltés: Hát a szekularizáció törvényét miért nem hajtják végre?

Molnár János: Revideálják hát a törvényt. Hiszen a kultuszminiszter hirdette, hogy minden törvény ideiglenes, amit majd föl fognak használni, mikor ismét szóba hozzák az egyházpolitikai törvények revízióját. (Helyeslés a néppárton.) A jelen törvényjavaslat szerinte annak a tendenciának a szüleménye, mely a modern államból rendőrállamot akar csinálni. Alkalmas minden autonómia lenyűgözésére. A 9-ik szakasz a lelkészek számára csupa hurok. Ki biztosítja az ellenzékét arról, hogy a közigazgatási bíróság, amelyhez való főbebezésre annyit hivatkoznak, független lesz? Csáky amaz állítása, hogy nem áll, mintha vallástalanok lennének a felekezetenküliek, mert van köztük vallásos ember is, csak oly bizonyítás, mint azé a tudósé, aki azt mondta, hogy közhiedelem szerint a magyar ember sajátossága a bajusz, holott ez nem áll, mert látott ő már bajuszos magyar nőket is. (Nagy derűtség.) A törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Werner Gyula: Tisztelt képviselőház! Méltóztassék megengedni, hogy Molnár János tisztelt képviselő ur beszédére személyes kérdésben egyetlen egy kijelentést tegyek. (Halljuk! Halljuk!) A tisztelt képviselő ur megnyugtatására leghatározottabban kijelentem, hogy tegnapi beszédemben az ő magánéletére a legtávolabbról sem kívántam czélozni, mert én elmondandóimat parlamenti formában szoktam elmondani és az, hogy politikai beszédemben én bárkinek privát életére, egyéni dolgaira czélzásokat engedjek meg magamnak, nemcsak a parlamenti formáknak, hanem a Ház iránt való köteles tiszteletnek a megsértése volna. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

A vitát holnap folytatják.

Rohonczy interpellációja.

Rohonczy Gedeon a földmívelési minisztert interpellálja. Az agrárszociálist must főleg annak tulajdonítja, hogy a gazdaközönséget évek során át rossz gabnaárak sújtották. A mult évi magas gabnaárak azonban nem hoztak javulást, mert a kisgazda előzőleg olcsón adta el buzáját és csalódott abban is, hogy jó termés lesz, mert igen rossz volt a termés. A kis gazdát a mult év országsterhes adósságba sodorta. Hozzájárult e baj okozásához, hogy a mezőgazdaságról szóló hivatalos kimutatás nem adott idején kellő fölvilágosítást a vetés országos állapotáról. A mezőgazdaságról ma megjelent országos jelentés, úgy látszik, kedvezőbb színben igyekszik feltüntetni a vetés állapotát. Torontálban, Bácskában április 19-én még nem volt a buza megbokrosodva: adhat-e ez jó termést? Ő nem hiszik többé a gazdasági jelentésben.

A miniszterhez a következő interpellációt intézi:

1. A terméskilátásokról szóló jelentések megfelelnek-e tényleg a valóságnak?
2. Garanciát vállal-e a miniszter ur az iránt, hogy gazdasági tudósítói (kik csak tiszteletbeli állást töltenek be) szakértelemmel párosult lelkiismeretes jelentéseket tesznek-e? Mert én rém az a jelentés azt a benyomást teszi, hogy az a jelentés nem egészen megfelelő. (Folytatólag olvassa.)
3. Hajlandó-e tisztelt miniszter ur úgy intézkedni, hogy a jelentések a jövőben a gazdaközönség

ségnek teljesen tájékoztató és kimerítőbb felvilágosításokkal szolgáljanak?

4. Végre, miután a legutolsó jelentés kellő tájékoztatást nem nyújt, nem tartja-e szükségesnek a tisztelt miniszter ur a gazdaközönség kellő tájékoztatása szempontjából mielőbb kimerítő nyilatkozatot tenni?

Különbözik bátor vagyok felemlíteni, hogy azon intézkedését a tisztelt miniszter urnak, hogy azon jelentések, melyek a múlt esztendőben havonként kétszer jelentek meg, 1-jén és 15-én, most háromszor jelenjenek meg, helyeslem és örömmel veszem tudomásul, de az a fődolog, hogy ezen jelentések a valóságnak megfelelőek.

Daranyi Ignác földművelésügyi miniszter: Azon konjunkturák taglalásába, amelyekbe a tisztelt képviselő ur bocsátkozott, részemről belebocsátkozni nem tartanám helyesnek. Én csak egy tanácsot fűzhetek ehhez, különösen a kisgazdákat illetően, s ez az, hogy a kisgazda, aki a viszonyokat nem ismeri és ismétlem, lejtős térére lép, amidőn buzájával spekulálni kezd, a spekulációtól tartózkodjék. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ehhez még egyet kívánok hozzátenni. Csalódás azt hinni, bármennyire taksálom is a hivatalos jelentéseket, miszerint ezek magukban áralakító, árképző hatással bírnak. Bizonyos befolyást gyakorolhatnak az árakra, de méltóztassék megihni, az üzletvilágnak annyi eszköze, forrása és módja van tájékoztatás szerezni a helyzet felől, hogy a különböző faktorok összességéből alakítja meg a maga véleményét a kínálat és kereslet viszonya iránt. Én tehát konjunkturákba nem bocsátkozom.

De felelettel tartozom alban az irányban, hogy azon adatok, amelyeket előterjesztünk, különösen a gazdaközönség tájékozására, a valóságnak megfelelőek. És e részben én szigorúbb álláspontot foglaltok el, mint a tisztelt képviselő ur, mert még pénzügyi, állampolitikai vagy államgazdasági szempontból sem tartanám megengedhetőnek, hogy a valóságnak nem egészen megfelelő tudósítások tévessék közé. (Helyeslés a jobboldalon.)

Már mert áttérve arra, hogy ezen tudósítások miképen készülnek, röviden közlöm a t. Házzal, hogy mintegy ezer gazdasági tudósító van az országban, kik tiszteletbeli hivatalt teljesítenek; de ebből még nem következik az, hogy azt ne önzetlenül teljesítsék. Én azzal az elismeréssel tartozom, hogy a gazdasági tudósítók legnagyobb részével még vagyok és meg is lehetek elégedve. (Helyeslés a jobboldalon.) Mindenesetre szép az, hogy oly korszakban, amelyet anyagelviséssel vádolnak, akad ezer magyar gazda, akik ilyen tudósításoknak rendszeres beszolgáltatására minden díjazás nélkül vállalkoznak. (Igaz! úgy van! a jobboldalon.) Ezen ezer gazdasági tudósító jelentései alapján, amelyek április 10-ike körül érkeztek be, történik meg az anyag feldolgozása. Én ezt magam vizsgáltam felül; előbb azonban elrendeltem, hogy ne csak a statisztikai osztály, hanem a gazdasági osztály is, melynek az ország különböző részeivel direkt összeköttetései is vannak, hozzászóljon. Miután az sem talált kivételt, annál fogva én azt approbációval elláttam. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nem először történik az, hogy azok a tudósítások egyik-másik oldalról támadásban részesülnek. Egy ízben német oldalról is megtámadtatott. Hivatkozhatom azonban arra, hogy ezen tudósítások a külföld részéről elismerésben részesültek és hogy a ténylek rendszerint igazolták is azok megbízhatóságát.

Kubik Béla: Nem áll!

Daranyi Ignác földművelésügyi miniszter: Kívétel képeztek azon esetek, midőn a családok országos volt. Ilyen eshetőségekkel szemben azt hiszem, Kubik tisztelt képviselő ur sem volna azon helyzetben, hogy biztos jövődöléseket tegyen.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy én ezen ügyre kiváló súlyt helyezek s hogy épen ezért egy útmutatót szerkesztettem, s már napok előtt intézkedtem, hogy azt a Ház tagjai számára 150 példányban megküldjék. Ebben el van mondva, hogy ezen gazdasági tudósítók miképp dolgoznak. Megtalálja ott a képviselő ur azok névjegyzékét is, és meggyőződhetik róla, hogy Iparkodtam azokat a megbízható és hozzáértő gazdákat közlő választani.

Most pedig, hogy az interpellációra pontonként válaszoljak, az első pontra kijelentem, hogy a hivatalos kimutatást a valóságnak megfelelőnek tartom. A második kérdésre, hogy: (Olvassa) „Garantációt vállal-e a miniszter ur aziránt, hogy gazdasági tudósítói (akik csak tiszteletbeli állást töltenek be) szakértelemmel párosult jelentéseket tesznek?” — azt mondhatom, hogy igenis elvállalom azt a garanciát, amelyet minden chef elvállalni tartozik, akinek közegei jelentéseinek teljes megbízhatóságában kételkedni semmi oka sincs.

A harmadik kérdésre (Olvassa): „Hajlandó-e a tisztelt ur úgy intézkedni, hogy e jelentések a jövőben a gazdaközönségnek teljesen tájékoztató és kimerítőbb felvilágosításokkal szolgáljanak?” — Kijelentem, hogy máris intézkedtem kiegészítő

kérdésekkel, hogy a jelentések mentül behatóbbak legyenek. Természetesen a jelentések annál részletesebbek és behatóbbak lesznek, amint a növényzet fejlődik.

Végre azt kérli a képviselő ur, hogy (Olvassa): „Miután a legutóbbi jelentés kellő tájékoztatást nem nyújt, nem tartja-e szükségesnek a tisztelt miniszter ur a gazdaközönség kellő tájékoztatása szempontjából mielőbb kimerítő nyilatkozatot tenni?” — erre csak az a válaszom, hogy — amit lehetett, azt nyilatkoztattam és intézkedtem, hogy a május-október közti időben, midőn a gazda a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik a termésviszonyok iránt, ne kétszer, hanem háromszor jelenjen meg a hivatalos tudósítás, amit a tisztelt képviselő ur is elismeréssel emelt ki.

Intézkedtem a személyzet megfelelő szaporításáról is, hogy a tudósítások minél gyorsabban feldolgozhatók legyenek.

Más nyilatkozatot, mint aminőt hivatalosan tettem, a Ház előtt sem tehetek. Azt tartom, hogy az ilyen jelentéseknek nem szabad sem optimisztikus, sem pesszimisztikus irányúnak lenniök, hanem iparkodni kell a valóságot az illető közegektől beérkezett adatok szerint feltüntetni.

Kérem, méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rohozay Gedeon: Tisztelt ház! Bátor leszek a tisztelt miniszter ur válaszára röviden reflektálni.

Nem állítottam, hogy a kisbirtokos-osztály spekulál. Nem spekulálni akar az, hanem rá van utalva, hogy buzáját előre eladja, mert pénzre van szüksége. És ma a tőzsde úgy jegyzi — lehet, hogy ebből a szempontból is — az őszi buzát, hogy az 2 forint 50 krajczárral alacsonyabban áll, mint a tavaszi buza, holott ennek absolute semmi indoka sincs akkor, midőn a kilátások olyanok, hogy majdan az új termelésből úgy sem exportálhatunk de sőt majd újból behozatalra fogunk szorulni. Erre nézve és ép e szempontból szükséges, hogy a tisztelt miniszter ur olyan nyilatkozatot tegyen a gazdaközönség érdekében, amelyből az tájékozódhatik az iránt, hogy vajjon a gabonaárak a terméskilátások folytán egyáltalában lejjebb szállhatnak-e, vagy sem? Én kizártnak tekintem azt, hogy a gabona ára lejjebb szállhasson, tekintettel a vetések mai állására. Megengedem, hogy a tisztelt miniszter ur sokkal könnyesebb helyzetben van és ő nem is nyilatkozhatik úgy, mint egy képviselő, ki egyéni nézetét és tapasztalatait itt felsorolhatja, miglen a miniszter állításának teljesen meg kell felelni a statisztika adatainak.

És kétségtelen, sőt természetes, hogy az eső és kedvező időjárás még sokat segíthet, javíthat még a vetéseken, de nagy mulasztásnak tartom például azt, hogy a holdszám, hogy mennyi föld van elvetve az idén buzával, ami már régen meg lett volna állapítható, nincs még megállapítva és nyilvánosságra hozva. Erről egy betűt sem olvastam. Pedig én azt is állítom, hogy tekintettel a múlt évi túl magas gabonaárakra és mert nem maradt a gazdáknak elég vetőmagjuk, a gazdaközönség egy nagy része nem vetett annyi buzát, mint amennyit rendszeren szokott. Én nekem az a meggyőződés, hogy sokkal kevesebb buza van elvetve Magyarországon ez idén, mint amennyi tavaly volt. Ez is roppant alterálja és befolyásolja a terméskilátásokat.

Ami a gazdasági tudósítókat illeti, az igen tisztelt miniszter ur válaszában úgy tűntette fel, mintha én nem bíznám meg azok őszinteségében, akik szíveségből, ingyen, hazafias szempontból küldik be a jelentéseiket. Nem, hogy nem bízom az őszinteségükben, nem azért irtam én ezt az interpellációt, hanem azért, mert ők, azon hitben, hogy a dolog talán nem is olyan fontos, néha ki sem mennek és otthon a szobából írják meg a jelentéseiket. Ez nem ártott az elmúlt években, amikor ugyanis tudtuk, hogy van elég készletünk, a terméskilátások is jók voltak s így lényegtelen volt az árfluktuáció, amely előállott és előállhatott tavasztól az aratásig a gabonaárakban; de ma kivételes helyzettel állunk szemben, hol a gazdaközönségre döntő fontossággal bír. Arra kérem tehát a miniszter urat, legyen szíves odahatni, hogy ezek a gazdasági tudósítók ebben az évben különösen hazafiai kötelességüknek tekintsék a legfontosabb jelentéseket beküldeni. A tisztelt miniszter ur válaszában különben — bizva szavaiban — tudomásul veszem. (Helyeslés.)

A Ház tudomásul veszi a választ.

KÜLFÖLD.

Az osztrák képviselőházból. Feltűnő részvétel mellett ült össze ma az osztrák képviselőház. Ez volt az első ülés a husvét szünetek után; mindössze talán száz képviselő lehetett együtt a teremben, bár épen ma nyújtotta be a kormány a huszonegy kiegészítő javaslatot, amit évidejűleg Budapesten a magyar kormány is

megtett. Gróf Thun kormányelnök azután több interpellációra felelt, mire áttértek a napirendre: a Badeni vád alá helyezésére vonatkozó indítványokra. E tárgynál szólottak: Kaiser, Gross (német haladóparti), Rieger (szociáldemokrata) és Grabmayer (alkotmányhü nagybirtokos) és mindannyian erősen támadták a volt kormányelnököt, amiért erőszakoskodott a németekkel, a parlamenttel és a munkásokkal, továbbá amiért magáévá tette a lex Falkenhaynt stb. Az utolsó szónok, Grabmayer különben kijelentette, hogy az alkotmányhü nagybirtokosság támogatója Dipauli amaz indítványát, hogy a nyelvkérdés rendezésére bizottságot küldjenek ki.

A gyarmatpolitika virradása.

A német birodalmi gyűlés tudvalevőleg a minap fogadta el az új flottatörvényt. Ez a törvény rendkívül nagy türelmi próbája volt a birodalmi kormánynak és míg elérhető volt az, hogy a bizottságban 19 szavazattal 7 ellenében elfogadtassék a javaslat, addig paktumra volt szükség a centrumparttal, továbbá a flottakérdésben meghasonlott liberális pártokkal is és a nagy vajadásnak csak akkor következett szerencsés vége, midőn a kezdetben egyszerre követelt horribilis összegeket Tirpitz altengernagy ur annyira „méréskelte”, hogy a javított formában már csak 117 millió márka évi szükségletet állapít meg a törvény. Ebből az évi budgetből bezárólag 1903-ig olyképp kell kiegészíteni a német tengeri erőt, hogy annak állománya a következő legyen:

1 flotta admirális hajó,
16 páncélos sorhajó,
8 partvédő páncélos,
9 nagy és
16 kisebb czirkáló hajó,
2 tartalék páncélos- és
7 tartalék czirkáló, összesen tehát
59 aktív csatahajó.

Nem számítva természetesen a többi flottaanyagot, ugymint a torpedó-naszádok légióját, az iskolahajókat, ágyunaszádokat, szállító-gőzösöket és egyebeket.

A birodalmi tengeri erő e szép jövőjének öröme Vilmos császár már át is alakította a „Hohenzollern“-yachtot, amelyről szereti vezényelni az ő pompás tengerészetét. Az éjszaki és keleti tengeren uszkáló tündérhajó helyiségeit tudniillik kibővítik most, mert a flotta is bővül. A fedélzetet meghosszabbítják és egy mennyezetes trónt építenek rá és mindent gondosan bekennek fehér festéssel, mert a császár most már még többet fog időzni a vizeken, a régi germán isteneknek: Aegirnek és Thornak tájékozó régiójában. Két fiát plane tengerésztisztnek nevelteti a császár, a német tengerészet sikerei szóval igen nagyok és ezt előre láthatta az az angol tengerésztiszt, aki már évekké elelőtt így irt a német tengerészetéről: „Az európai flották közül a német van a legjobb karban és a német a harcra legképesebb. A szolgáltatnak minden apró részlete egységesen van szabályozva és minden tennivalót pontosan és tökéletesen végeznek a német tengerészek. Mindenki tudja a dolgát, a német csak akkor kezd pontatlan lenni, mikor meghal. Állítható, hogy Európában ma csak a német haditengerészet van egészen elkészülve a hadakozásra.”

Mindezek a német tengerészetéről elősorolt dolgok kedvező körülményeknek mondhatók és bizonyára kellemes benyomást tesznek a hű szövetségeseinkre. Mindezek a dolgok különben részben bennfoglaltatnak a „Pester Lloyd” esti lapjában és ott valaki azon kesereg, hogy most harmincznégy esztendője még nem is

volt német haditengerészet és íme most mégis mekkora van; továbbá, hogy az „osztrák” haditengerészet, amely harminczkét év ekett Lisszánál diadalt aratott, amelynek hírével, névével teli volt a világ, most már általában ugyan hová lett? Hová lett? I. . . Vó iszt szí hin?

A „Pester Lloyd” tengerészeti munkatársa úgy látszik, csak tengeri ütközetek esetében vesz tudomást az osztrák-magyar flotta létezéséről; békés időkben ellenben azzal a kérdéssel áll elő, hogy hová lett az osztrák-magyar haditengerészet? Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy erre a kérdésre megnyugtató válaszzal szolgálhatunk. Az osztrák-magyar haditengerészet megvan, virágozik és szaporodik is, mert minden esztendőben legalább egyszer hivatalosak a hatóságok Pola hajókeresztelőre. Hogy ez a szaporodás Németországban nagyobb és gyakrabban produkál hármasszüléseket, az igen természetes, mert Németország harmincz esztendő óta nagyot haladt a nagyhatalmiság útján, mi pedig ezen a téren ugyiszólván csak a statusquo-nál tartunk ugyanez ellen a vélemény ellen nincs kifogásunk a katonai publicistáknak. Tengerészetünk fejlődése tehát aránylag még nagy is, mert sokkal előbbre van, mint a nagyhatalmi pozícióink; a különbözet számokban kifejezve, kitehet vagy három torpedóanyahajót, például a „Komet”-et, a „Meteor”-t és a „Tiger”-t. Szóval nincs elmaradás a marinában a XXVI-os számú torpedónaszád bizonyosan s e b e s e b e n halad, mint Goluchowski. Miért könyezünk hát az osztrák-magyar haditengerészet mai sorsán? Kétségkívül azért, mert a delegációk elé új és a szokottnál nagyobb követelésekkel akar lépni új és a szokottnál kisebb tengerészeti parancsnokunk, Spaun vice-admirális. Ha lehet, az idén, ha nem lehet, csak esztendőre.

Kiemeltük ezt a dolgot azért, mert már a monarchia egészen komoly lapjaiban is hangulatot igyekeznek kelteni a mi saját külön flotta-kérdésünk mellett, azonban egyéb hivatalos vagy félhivatalos argumentumot nem hallani annál, hogy Németországnak óriási a tengerészete. Vagyis nálunk is virrad a gyarmatpolitikának, de nem tudni, mely tropikus vidékeket fog beragyni a hajnal. Hová készülünk? Kiao-Csauba? Afrikába? Salonichibe? Egyszerre akarjuk átugrani a fenti torpedóanyahajó különbözetet? ... Minderre nincs válasz, mert ezt bizonyosan csak utólag akarja eldönteni a diplomácia. Először kell a pénz, azután majd megfelelnék a katonai publicista kérdésére: vó iszt szí hin? Hová lett a summa.

A háboru előtt

(Távirati tudósítások.)

Mac Kinley, az amerikai Egyesült-Államok elnöke ma aláírta a szenátus határozatát, és ezt, mint ultimátumot, ugyancsak ma már megküldötte Spanyolországnak. Ebben az okiratban határozottan követelik a spanyol csapatoknak Kuba szigetéről való visszarendelését és erre az akcióra szombathegyei adnak időt a spanyol kormánynak.

Más forrásból eredő értesülések szerint Mac Kinley csak holnap írja alá az ultimátumot; akárhogyan is van a dolog, a kockát az Unio elvetette és a háboru egy-két nap múlva kitör. Az Unio lázasan folytatja a hadi készülődéseket s Mac Kinley azt szeretné, ha az első lövés spanyol fegyverből dördülne el.

New-Yorkban a döntés megnyugtatólag hatott a kedélyekre, mert megszüntette a bi-

zonytalanságot s most már azok is a háboru mellett vannak, kik azt eddig a legélénkebben ellenezték.

Anglia, mint ilyen exponált esetekben eddig mindig kétszínű magatartást követ s úgy látszik, valamely kedvező megegyezés jött létre közte és az Unio kormánya közt, mert kövele tüntetőleg távol tartja magát attól az akcióztól, melyet az európai nagyhatalmak kövelei az utolsó napokban a béke érdekében újra megkísérlettek.

Az üzenet híre Spanyolországban.

Ma délután öt órakor a szenátus ülés-terében a kamarák kormánypártjai értekezletet tartottak, amelyen Sagasta miniszterelnök rövid, de erőteljes beszédet mondott.

— A pillanat — ugymond — oly komoly, és a helyzet annyira rendkívüli, hogy immár nem szavakra, hanem tettekre van szükség. Megkísérlették Spanyolország diésőségeiben gazdag történetét aljas rágalomokkal hemocskolni. A spanyol kormány minden lehető elkövetett, hogy a most provokált háborut, amennyire Spanyolország becsülete, annak terület épsége megengedte, elkerülje. Most azonban Spanyolország becsületét akarják meggyalázni s annak birtokait fenyegetik. Ezt Spanyolország nem fogja megtűrni. (Dörgő tetszés.) Nincs most idő arra, hogy parlamentáris programot adjunk. Most minden spanyolnak egyesülnie kell a haza védelmében, ép úgy, amint azt apáink tették, amikor a haza veszélyben forgott. Ilyen infámis merénylet, mint a minő a mostani, úgy sem esett meg még soha Spanyolországgal. (Nagy tetszés.)

Sagasta, beszédének további során sürgeti a kamarák összehívását, hogy az anyagi eszközök a nemzet szent ügyének védelmére megszerzessenek. Spanyolország nem fogja büntetlenül megengedni, hogy birtokait megsejtsák és abba se fog beleegyezni, hogy bármely darab földje kufarkodás tárgyát képezze.

Az összes pártok versengenek a hazafiságban s úgy a republikánusok, mint a konzervatívok a közös veszedelemben szolidaritásnak vallották magukat a kormánynyal.

Az Unio hadikészülődése.

Mac Kinley, mint egy modern Pilátus, mosta kezeit s bár felesége pompás zászlót adott a tengerpartra induló hatodik lovas ezrednek, ő azért meg van győződve arról, hogy mindent megtett a béke érdekében.

Az Unio hadi tervéről egyelőre csak annyit tudnak, hogy először is a spanyoloknak portoricoi kőszentelepeit akarják elfoglalni, azonkívül bloquirozni szándékoznak Kubát és egyidejűleg a Philippini szigetek ellen intéz- nek támadást, amelyeket környező vizeken már is több amerikai hadihajó ólálkodik. Közben lázasan dolgoznak a hadsereg létszámának emelésén.

Eddig 36,000 embert soroztak be a hadseregbe, akiknek legnagyobb része New-York, Massachusetts, Pensylvania, Ohio és Illinois államokból került ki, ahol a legjobb „emberanyag” található.

A legnagyobb lelkesedéssel üdvözölték a katonákat minden egyes városban, amelyen elvonultak.

A mozgosított csapatok jó részét Tampába küldték. Itt fognak valószínűleg hajóra szállni a Kuba okkupációjára induló csapatok, melyeket egy 3000 kubai szőkevényből álló dandárral fognak megerősíteni. Ez a dandár Kuba megszállásánál nagy szerepet fog játszani. Hozzájuk fog továbbá csatlakozni a sioux-indiánok egy csapatja, amely a lázas éghajlatot bizonyára a legkönnyebben fogja el- tűrni. (N. Fr. Pr.)

Az amerikai Egyesült-Államok a Beaver társaság négy gőzösét meg akarja venni egyenkint négy millió dollárért. Két már megvett

gőzöst a két leghiresebb amerikai egyetem nevére Harvardnak és Jale-nek kereszteltek el.

Egyelőre megérték a yankeek azt az európai izü kellemetlenséget, hogy az oly vehemens buzgósággal kiforszírozott háboru meghozta nekik az általános védkötelezettség súlyos terheit. A kormány tegnap törvényjavaslatot nyújtott be, amelyben az általános védkötelezettséget nemzeti intézczióvá akarja tenni. A törvényjavaslat szerint a nemzeti haderő ezentul a 18 és 45 év között levő fegyverfogható férfiakból fog állani és két esoportra oszlik: a rendes hadseregére három évi és az önkéntes csapatokra öt évi védkötelezettséggel.

A new-yorki sajtó szerint az amerikai diplomaták abban a véleményben vannak, hogy az Egyesült-Államok az európai nagyhatalmakhoz fordul avégből, hogy az 1856-ban létrejött megegyezést, amely a tengeri háboru esetére engedélyezhető kalózhajózásról szól, Spanyolországgal megtartassák. Ez az 1856-diki deklaráció a kalózkodás megszorításáról szól. Amerika annak idején ezt az egyezményt nem fogadta el és most mégis a saját érdekében annak megtartását követeli.

Amerika kormánya azt állítja, hogy annak idején csak azért nem járult ezen egyezményhez, mert nem tartotta kielégítőnek. Úgy látszik azonban, hogy Spanyolország egyáltalán semmi hajlandóságot sem mutat arra, hogy a kereskedelmi hajók ellen irányuló kalózhajózás jogáról lemondjon. Így tehát Amerika nem remélheti azt, hogy egy olyan egyezménynek előnyeit élvezhesse, amelyet annak idején nem fogadott el. (N. Fr. Pr.)

A „New-York Herald” jelentése szerint minden intézkedést megtettek, hogy a hadműveleteket abban a perczen megkezdjék, amikor a Spanyolországnak az ultimátumra való feleletadás céljára engedett határidő letelik. A kubai és portoricoi kikötők azonnal való körülzárolását elhatározták s arra is tesznek intézkedéseket, hogy a hadsereget gyorsan mozgosíthassák Kuba megszállása végett. A tudósítás azt mondja továbbá, hogy azt a táblát, amelyen „A spanyol követség irodája” szók voltak, tegnap levették a követség ajtajáról.

Egy Washingtonból érkező távirat szerint a határidő, melyet Spanyolországnak az ultimátumra adandó válaszra adtak, szombaton éjjel jár le.

Az ultimátum másolatát átadták a spanyol nagykövetnek, aki erre azzal válaszólt, hogy utlevelét kérte.

A spanyolok készülődései.

A spanyol tengerészeti miniszter nagy erővel folytatja a flotta mozgosítását. Az első hajóraj harcokész állapotban már a Zöld-fok szigetekenél horgonyoz, Cervera tengernagy vezetése alatt. Ez a hajóraj a Mária Terézia, Columbus, Biskaya, Oquendo csatahajókból, az ágyukkal felszerelt Cadix postahajóból, és a hat hajóból összeállított torpedó flottillából áll. A második hajórajt most szerelik fel Cadixban, Churutta tengernagy vezetése mellett és ez Pellago, Carlos V., Cardinal Cisneros, Numanzia, Vittoria, Alfonso XIII., Mercedes és Mária Molina hadihajókból és hat torpedónaszádból áll. Ezen kívül a transatlanti postahajó-társaság tizenkét gőzöst harcokész állapotba helyezték. A kormányhoz sokan fordultak kalóztöleleért, de az még nem határozott.

Sagasta miniszterelnök Woodford amerikai nagykövetnek elküldte az utlevelét. Woodford holnap utazik el Madridból.

Mint hírlik, Woodford amerikai követ családja Franciaországból jövet a múlt éjjel Madridon át Gibraltárba utazott. Azt hiszik, hogy Woodford ebben a kikötőben egy

német gyorsgőzösre száll, hogy New-Yorkba utazzék.

Négyszáz spanyol tengerész, akik eddig amerikai szolgálatban állottak, a spanyol haditengerészethez mentek át.

A monacoi herceg, aki spanyol tengerész-tiszt, levelet irt a régens-királynénak, amelyben sajnálatát fejezi ki, hogy magánkötelességei gátolják abban, hogy szolgálata a spanyol tengerészetnél teljesíthesse. A herceg a nemzeti gyűjtés céljaira 10.000 frankot irt alá. I z a b e l l a hercegnő 80.000 frankot küldött.

Havannai távirat szerint Berthal tábornok két zászlóaljjal odaérkezett. Havannában sajnálják, hogy a sziget keleti részén megszűnték az ellenségeskedést, mert a spanyolok hadműveletei épen ott jártak kedvező eredménnyel. Bethancour felkelővezér elfogadta a fegyverszünetet. Santiago de Cubának valamennyi lakosa, még a négerek és mulattok is, el vannak tökéelve arra, hogy a spanyolok oldalán küzdenek. Néhány befolyásos fölkelővezér hajlandó a spanyolokkal az Egyesült-Államok ellen szövetkezni.

A felelősség kérdése.

Spanyolország a hatalmakhoz intézendő köriratában ki fogja jelenteni, hogy a felelősség a háborúért tisztán Amerikát terheli.

Berlin, április 20.

A spanyol kormány nem szándékozik felelni az Egyesült-Államok ultimátumára, hogy a felelősséget a bekövetkezendő háború miatt teljesen áthárítsa Amerikára. A hangulat nagyon harcias.

A spanyol trónbeszéd.

Madrid, április 20.

Az országgyűlés ünnepies megnyitására M á r i a K r i s z t i n a regens-királyné udvari kíséretével a szenátusba ment és délután két órakor felolvasta a trónbeszédet, amely egész terjedelmében így hangzik:

Súlyos aggodalmak tartották fogva lelkemet, mikor utóljára intéztem önökhöz szavaimat. Növelte ezt az aggodalmamat a nép körben mutatkozó nagy izgatottság, kapcsolatban a sejtelmével új és még súlyosabb bonyodalmaknak, amelyeket a kubai állapotok fordulata idézett elő. A dolgoknak ezt a fordulatát az Egyesült-Államok népének egy része okozta, amely szemem előtt látván megalakulni azt az önállóságot, amelyet előbbi trónbeszédben ünnepélyesen megadtam, előre látta, hogy a kubai nép szabad megnyilatkozása kamarái útján mindörökké megsemmisíti azokat a terveket, amelyeket Spanyolország szuverenitása ellen koholtak azok, akik a szomszéd partokról küldött segítségükkel érték azt, hogy a zendülés lángját e szerencsétlen szigeten állandóan lobogásban tartották.

Ha az Egyesült-Államok kormánya vakon követné ezt az áramlatot, akkor az a fenyegetés és gyalázkodás, amelyet eddig hidegen fogadhattunk, mert nem volt igazi kifejezője az amerikai nemzet véleményének, eltitrhetetlen kihívássá válnék, amely arra kötelezné kormányomat, hogy a nemzet becsületének megóvása végett szakítsa meg az összeköttetést a washingtoni kormánnyal.

E végső válságban a szent szava annak aki itt e földön az isteni igazságot képviseli, békére és okosságra intő tanácsait hallatta, amelyeket kormányom annál inkább megfogadhatott, mert erősnek érezte magát igaz jog alapján és késznek kötelességei hű teljesítésére.

Meglehet, hogy a merénylet mégis megvalósul és hogy sem jogunk szentsége, sem önmérsékletünk, sem a kubai nép szabadon nyilvánított, világos óhajta nem lesz képes a fékevesztett szenvedélyeket és a spanyol haza iránt táplált gyűlöletet visszatartani és hogy ha ez a végső pillanat elérkezik, az igazság egyetlen védelme a spanyol vitézség és népünknek hagyományos energiája lesz.

Siettettem az összeülését az országgyűlésnek, amely kétségen kívül jóvá fogja hagyni kormányomnak azt a rendithetetlen elhatározását, hogy megvédjük jogainkat, bárminő áldozatokba fog is az kerülni. Amikor ilyen azonosítom magamat a nemzettel, csak azt a kötelességet teljesítem, amelyet esküvel fogadtam, mikor átvettem a regensséget.

Megacézolozza anyai szívemet is az a bizalom, hogy a spanyol nép, amely fiam trónját körülveszi, ellenállhatatlan erővel fenn fogja tartani ezt a trónt, amíg elérkezik az a pillanat, hogy fiam személyesen védje meg nemzetét becsületét és földjének integritását.

A komoly ügyekhez, amelyek figyelmüket a nyugati tengerek felé irányítják, hozzájárul még a szélső keleten levő birtokaink állapota is. A Filippi-szigetek, amelyeknek loyálisát veszedelmes, de immár szerencsésen megfékezett zendüléste kérdésessé, még érzik e mély izgatottság következeit. Hogy megnyugtassuk őket és hogy elhárítsuk e beteges állapot okait, kormányom fontos elhatározásokat fog önök elé terjeszteni.

Bármily kétesnek és borosnak lássék is a jövő, bármily nehézségek környezzenek is bennünket, hatalmasabbak nem lesznek azok az ország erejénél és annál az akaratánál, hogy győzedelmeskedjék rajtuk. Oly tengeri és szárazföldi hadsereggel, amelynek vitézségét dicső hagyományok tüzelik; szilárdan összetartó, egységes nemzettel az idegen támadással szemben; az Istenbe vetett hittel, amely mindig vezére volt őseinknek a történelem nagy válságaiban: mi is meg fogjuk állani helyünket nem kevesebb becsülettel azokkal a válságokkal szemben, amelyeket ok nélkül és igazságtalanul igyekeznek ránk zudítani.

A spanyol követ elutazása.

Washington, április 20.

B e r n a b e spanyol követ és a követőség személyzete esti hét órakor elhagyják Washington. Diplomáciai szokás szerint az ultimátumot nem teszik előbb közzé, mielőtt azt Spanyolország megkapta. Azt állítják azonban, hogy M a c K i n l e y elnök a határozat másolatát, üzenet kapcsán fogja a kongresszusnak átküldeni, amelyben közli, hogy a határozatot aláírta és Spanyolországot felszólította, hogy vonja vissza szárazföldi és tengeri haderejét Kuba szigetéről és a kubai vizekről. A kongresszus határozatának szövegezéséhez képest az elnök nem jelöli meg a visszavonás napját, de hozzáteszi azt, hogy ha jövő szombatig nem kap kielégítő választ, úgy a kongresszus határozatát haladéktalanul megvalósíttatja.

W o o d f o r d amerikai követ még nem kapott arra vonatkozó utasítást, hogy Madridot hagyja el és valószínűleg szombatig ott marad, hogy Spanyolországnak lehetővé tegye azt, hogy választ adhasson.

TÁVIRATOK.

György herceg, az örökös jelölt.

Pétervár, április 20. A „Novoje Vremja” a krétai kérdés ügyében egy cikket közöl, amely bécsi mérvadó körök szerint az osztrák-magyar monarchia véleményének és magatartásának teljesen megfelel. A lap egyebek közt ezt írja:

A portának nem sokára engednie kell majd Oroszország, Anglia és Franciaország ama kívánságának, hogy György herceg legyen Kréta kormányzója. A hármasszövetség a portának ellenállását ebben a kérdésben nem támogatja. György herceg Törökország akaratára ellenére is kormányzója lesz Krétának. A hármasszövetség ehhez nem fogja beleegyezését megtagadni.

Berlin, április 20. A t h e n b ó l érkező táviratok szerint György herceg egy hét múlva megkezdí körútját az európai udvaroknál. Elátogat majd a római, londoni, kopenhágai udvarhoz, elmegy továbbá Párisba is, azonban egész útja nem fog tovább tartani egy hónapnál. Arra az időre, amelyre Thessalia kiürítése kilátásba van helyezve, már Athenben lesz.

Vilma királynő Faurenál.

Páris, április 20. F a u r e elnök ma az Elysée-palotában a németalföldi királynő és a regens-királyné tiszteletére reggelit adott.

A román király születésnapja.

Bukarest, április 20. K á r o l y király mai születésnapja alkalmából a várost fellohogózták. A székesegyházban a miniszterek, a tábornokok és a főméltóságok jelenlétsében Tedeum volt; a többi templomban is tartottak ünnepi istentiszteleteket. A minisztertanács elküldötte szerencsekívánatát Abbaziába. Számosan aláírták a királyi palotában kített íveket. Ferdinand herceg trónörökös tábornokká léptették elő és a bukaresti gyalogdandár parancsnokává nevezték ki.

Kaizt ismét megválasztották.

Pága, április 20. K a i z l pénzügyminiszter a smichow-karolinenthali választókerületben ismét megválasztották nagy többséggel reichsrathi képviselővé.

HIREK.

Figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy a lapot a fürdő-szezon alatt mindenhol — rendelkezésük szerint — szívesen utánuk küldjük, akárhányszor változtatják is tartózkodási helyüket. Csak arra kérjük, hogy velünk mindenkor a pontos címeket idejkorán — egyszerű levelezőlapon — közölni szíveskedjenek, nehogy a lap pontos küldésében fennakadás lehessen.

Azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, kérjük, hogy a megújításról sietve gondoskodni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal.

— Gizella hercegnő ezüstmennyegzője. M ü n c h e n b ó l táviratozzák: Lipót herceg és neje Gizella hercegnő ezüst menyegzőjének ünnepélye azzal kezdődött, hogy reggel egy katonai zenekar játszott a hercegi pár ablakai alatt. A délelőtt folyamán a hercegi pár az üdvözlőlevelet fogadta, azután isteni tisztelet volt, majd pedig a reggeli következett, amelyen F e r e n c z J ó z s e f császár és király ő felsége, valamint a jelenlevő császári és királyi fenségek vettek részt. F e r e n c z J ó z s e f király és a délelőtt folyamán meglátogatta L u i t p o l d regens herceget és más fejedelmi személyiségeket, akik visszaadták a látogatást.

— Személyi hírek. Dr. B e r z e v i c z y Albert a képviselőház alelnöke, családjával több heti tartózkodásra Olaszországba utazott. — Bá r ó B e c k tábornagy, vezérkari főnök ma Lőcsére érkezett. — F e r d i n a n d toskánai nagyherceg és anyja M á r i a A n t o n i e t t e főhercegnő ma Fiuméből Salzburga utazott.

— Egy vasutépítés bajai. A „F. H.” azt jelenti, hogy az Alsó-Kubin környéken létesítendő vasút építésénél nagy zavarok vannak. A vasutépítést M a r k b r e i t Imre budapesti lakos fővállalkozó kezdte meg L ö w e u f e l d vállalkozóval, aki azonban visszalépett. A múlt októberben az építés megkezdésére odacsődítették a munkásokat az ország minden tájáról, de nem adhattak munkát nekik, mert azok a földek, amelyeken a vasutnak át kellett volna haladnia, még nem voltak kisajátítva és a nép készfizeset nélkül nem akarta átadni a szükséges területeket. A vállalat valóságilag kiegészítette a munkásokat és mikor azok teljesen ki voltak szolgáltatva a vállalkozóknak, a rendszer 1 forint 20 krajczár napidíj helyett csak 60—70—80 krajczárt fizettek nekik, azt is csak úgynevezett „jancsibankók”-ban, amelyekkel a munkások a vállalat által felállított barakkokban voltak utalva a drága élelmiszerek beszerzésére. A munkások nagyobb része ilyen eljárás mellett nem akart dolgozni, hanem koldulásra, lopásra vetemedett, úgy, hogy a csendőrséget folytonosan szaporítani kellett. Január közepéig tartott ez az állapot, amikor megkezdtek a vasutnak Kralovántól Alsó-Kubinig terjedő szakaszát és amikor a munkások állapotában is javulás állt be. Jöttek azonban az alvállalkozók, akik egyes vonalrészek építésére pénzeket vettek föl és a pénzekkel együtt eltűntek. Jón Lajoson kívül, aki 3000 forintot vitt magával és aki a teljesített munkákért többre tarthat igényt; e hónapban eltűnt G l a u s z Reinhardt alvállalkozó. Neki 4000 forint biztosítéka volt a vállalatnál, ezt azonban ott hagyta és 15,000 forintot magával vitt. Hat-hétszáz munkás volt a felügyelete alatt, akik az Árva-Váralja és Paraszt-Dubova közt építendő vasutvonalat csinálták. Az éhségnek martalékkul hagyott munkástömeg rárontott Felső-Lehota község lakosságára, öldökléssel és a falu felgyújtásával fenyegetőzve. A veszedelemnek A b a f f y Aurél földbirtokos és járási főszolgabíró azzal szegte utját, hogy minden munkásnak 60—60 krajczárra szóló utalványt adott, amelyekért az odaváló korcsmákban aztán éhségük pillanatnyi enyhítésére némi élelmiszert kaptak addig is, amíg a vállalat intézkedhetett. Az ellátott alvállalkozó, aki a munkásoknak járó pénzeket is magával vitte az említett 15,000 forint keretében, mintegy 2000 forint erejéig több kereskedőt is megkárosított. Most már csaknem köznapi dolog, ha némelyik alvállalkozó kisebb-nagyobb összegekkel kerekedik old.

— Valami büzlök a József-körúton. Ma délután egy ur a József-körút és űllői-ut sarkán lévő Gschwindt-féle szeszgyár egyik irodájában hirtelen elsápadt. Elsápadt nem amiatt a penétráns szag miatt, amelylyel ez a főváros kellő közepén éktelekded gyár az egész környéket elárasztja, hanem azért, mert az irodába belépett A r á n y i Taksony rendőrkapitány és két órai vizsgálat után letartóztatta őt. Ezt a sápadt urat Pfeiffer Ernőnek hívják s főkönyvelője a bűzterjesztő Gschwindt-gyárnak, amelynek állítólag h a r m i n c z ö t e z e r forintját elsikkasztotta. Ez az eset elég szomorú a gyárra nézve és szomorú különösen a sikkasztó családjára nézve, de mindez a közérdekeket csak csekély részben érinti. Érdekesebb ennél maga az a rettenetes szag, amely a Gschwindt-gyár környékén már régen akuttá vált. A főváros kellő közepében terpszkedik ez a szeszgyár, amely állandóan türhettelené teszi a József-körút egész környékét. Gyengébb szervezetű embernek elzöldül az arca, forog vele a világ, amikor ez a kőbányainál is irtózatossabb szag, többnyire esténként végigszáll egy egész városrészben. Ez az édeskés savanykás, undorító illat beleveszi magát az ember ruhájába, belopódzik a házak belsejébe, be a csukott ablaku szobákba, s valósággal menekülni sem lehet előle. A főváros többi rosszszagú intézményeit szagtalanítják, a Gschwindt-gyárat azonban hagyják tovább illatozni. Beszélnek közegészségügyről s megengedik, hogy a főváros legnagyobb kerületének amugy is rossz levegőjét e nagy szeszgyárnak állandóan penészes moslék- és élesítőszaga egyszerűen türhettelené tegye.

Mindent kisajátítanak a városépítés érdekében, de a közegészség érdekében a főváros és a

fővárosi tanács rendben valónak találja a jözsefvárosi állapotot és a Gschwindt-gyár kikapcsolására nem kerül sor.

Az az egyetlen reményünk, hogy a sikkasztások szomorú korszakában valahogy tán majd megis megtörténik az az örvendetes bűntény, hogy egy szép napon elsikkasztják majd az egész Gschwindt-gyárat is valahová.

A központi meteorológiai intézetet valóban nagy öröm éri majd ezzel. Megszabadul egy veszedelmes konkurenciától. Mert a József-körút mentén, a csöndes bérházakban, ha reggel kilépnek a folyosóra a lakók, gyakran hallani ez egyszerű, de találó időjósítást:

— A Gschwindt-gyár szaga érzik, tehát déli szél fú. Az ég borul, a felhők gomolyognak és a Gschwindt-gyár szaga fokozódik, tehát siroccó van. Országos esőre van kilátásunk.

— Amerikai honfitársaink. N e w - Y o r k b ó l írják lapunknak április 9-éről: „Észak-Amerikában időző honfitársainkról részben helytelen információt közöltek a budapesti lapok. Miután az illetők reputációja érdekében már bajos volna nyilatkoznia, pusztán a tárgyi igazság érdekében öhajtok rólok írni. Gallovich Viktor királyi aljárásbíró ur New-Yorkban minden nap látható a Broadway. Az április első hetében beállott nagy havazások után (5-én még térdig ért a hó az utcán), most verőfényes meleg napok vannak itt és az elegánsan öltözött Gallovich, fiatal barátjával együtt, szemmeláthatólag jól érzi magát a sétáló zajos tömegben. Nem igaz, hogy tányért mosogat valamelyik newyorki vendéglőben; ennek ellentmond már distingvált külseje és örökké ifju kedelye is. Uglátszik, a tengerbe csak a podgyásza veszett, készpénze és értékpapirjai ellenben vízmentes tüzőben voltak rácsatolva a derekára. Hasonlóan örvendetes hírt mondhatni L a z a r o v i c s Mihályról, az egykori szredistyei nábobról, a kit szintén konyhaszolgának tettek meg a lapok. Ez sem áll. Lazarovicsból a francia és német nyelvben való jártasságára való tekintettel vice-portás lett az egyik hotelben. Gallovich és Lazarovics tehát intelligenciájának megfelelő állásban van és a hozzájuk hasonló kökből menekültek körében csak még egy honfitársunkat irigylik nagyon. Valami B á n y á s z nevű volt ügyvédjelölt az, aki dr. Halász Ferenc budapesti ügyvéd irodájában sikkasztott és azért három évet ült Balassa-Gyarmaton. Ez a Bányász siralmas nélkülözések után nemrég beljebb vándorolt New-Yorkból és ma már Pittsbourghban igen tekintélyes állásnak örvend: elnöke az ottani „Szent József magyar betegsegélyző egyesület”-nek. Örömmel vesszük tudomásul e helyreigazítást, mivel megnyugt bennünket az, hogy az említett urakat illetőleg lényegileg úgy sem éregett a sajtó.

— Az inség jele. A magyar Kanaán népe küzd a mindennapi kenyérért; az inség szomorú napjai beköszöntöttek a déli vármegye lakóinál; bizonyosság erre a királyi pénzügyigazgatónak Torontál vármegye közigazgatási bizottsági ülésén felolvasott jelentése, melyből kiténik, hogy Torontál vármegyében az a d ó h á t r a l é k k ö r ü l b e l ü l h á r o m millió forint. Ahol már az adót sem tudják behajtani, ott már kevés zsizrozó jut a kenyérre.

— Egy vértüzdő titka. T e m e s v á r i levezőnk táviratban jelenti: Nyolcz évvel ezelőtt a pünkösdi vásár tartama alatt egy zivataros, esős éjszakán a temesvári vásártéren valóságos vértüzdő történt. Báró A m b r ó z y Béla gyarmathal-birtokos cselédsége, névszerint N é m e t h József kocsis és K o v á c s, D e v i e s és J u h á s z béresék, kik lovat és szarvasmarhát hoztak volt az uradalomból a vásárra, reggeli szürkületkor ott feküdtek egymástól kevés távolságban, borzasztó sebektől elboritva, eszméletlenül. Németh és Kovács még aznap meg is haltak. A tér köröskörül vértől volt áztatva, véres szekerczék, botok, rudak és ruhadarabok heverték szanaszét. Látszott, hogy itt rémitő életháláharca zajlott le, de a közeli csapszékben mégsem hallottak semmit, mert egész éjjel zugott a vihar, elnyelve az áldozatok segélykiáltásait. A rendőrség, csendőrség és a törvénszék akkoriban tázasan ku-

tatta a gyilkosokat, de eredmény nélkül. Pár hét múlva jelentkezett ugyan egy temesvári munkás-asszony, D e á k Jánosné, aki saját urát, mint a gyilkosság tötetesét feladta; de Deák alibit igazolt és úgy tünette fel neje eljárását, mint boszuállást s szabadon eresztették. Annál nagyobb izgalmat keltett ma a lippei csendőrségnek a temesvári rendőrséghez érkezett távirata, mely azt mondja, hogy Deák János kocsis, akit valami lopás miatt elfogtak, vallatás közben azt is beismerie, hogy főrészes volt abban a gyilkolásban, mely nyolcz évvel ezelőtt esett meg a temesvári vásártéren. A gyilkost most elhozzák ide és újból megkezdik a nyomozást a titokzatos vértüzdő ügyében.

— Halálos szerelem. A régi nóta ismét megmegujul, ha ifju szívek álma valóra nem válik. A szép K i e f e r Rozália is álmódott egy szegény ifjuról, aki neki egyetlen vágya, egyedüli boldogsága volt; melyhez hasonló ő szerinte nem volt Béga-Szentgyörgyön, sőt az egész világon sem. Hanem K i e f e r Rozália vagyonos leány volt, dúsgazdag szülei hallani sem akartak arról a szegény fiuról. Hasztalan rimáncodott, esengett a szerelmes leány nem akarták hozzáadni feleségül. A reménykedésnek vége lett és szegény K i e f e r Rozália halálra szánta magát; ott találták meg felakasztva, Virággal borított koporsójára zokogva borultak a keményszívű szülők és nagy részvét mellett kísérték a temetőbe.

— Egy halotti beszéd története. A múlt hónap elején a tavaszmező-utczai állami főgimnáziumban öngyilkosság történt. Egy harmadik osztályu tanuló, H á m o r y Márton magára gyujtolta a ruhát és hosszú szenvedés után meghalt. Tünődtek a szülők, tünődtek a tanárok: mért tette, senki sem tudta bizonyosan. Ugy látszott, mintha attól félt volna, hogy otthon megbüntetik a rossz előmenetel miatt. F á b i á n Dénes ev. ref. káplán derítette ki a dolgot a gyermek ravatalánál, a tanári kar és az iskola jelenlétében, szólván eképen:

Az egész katasztrófát a tanárok okozták. Világosítsa föl az Ur az értelmeket, hogy több gyermeket ne kinezzenek agyon az iskolában, mint ahogy ezzel a szerencsétlennel, akit az Ur most elszólított az eleverek sorából, megcseltek. Az iskolának sok áldozatuk van, nagyon sok áldozatuk. Ha akad is az óriási számból néhány szerencsés, aki keresztülléből az osztályokon, az testben-lélekben megtörve, a tanulástól megundorodva kerül ki az életbe.

A fölfüzdés kínos megdöbbenést keltett és dr. Demkó Kálmán, az intézet igazgatója a tanári kar reputációja és az igazság érdekében azonnal följelentette F á b i á n Dénes tiszteletet, a halotti beszéd szónokát S z á s z Károly evangélikus református püspöknel. A főpásztor kihallgatta a papot és keményen megdorgálta. Az eljárásról most értesítette E r ő d y Béla főigazgatót, adja ezt tudtára a megsértett tanári karnak.

— A bolgár diákok útja. A r a d r ó l táviratozzák: A bolgár diákok délelőtt ide érkeztek. A tankerület élén Millig iskolafelügyelő üdvözölte őket. A bolgárok megnézték az iskolákat és az ereklyemuzeumot, a vértanuszoborra pedig koszorú helyeztek. Délben a város vendégei voltak. V a r j a s s y tanfelügyelő tószájára a bolgárok üdvözölő táviratot küldtek Wlassic miniszternek, az aradiak pedig a bolgár kultuszminiszternek Délután elutaztak Vingára az ottani bolgárokhöz. Utjokát Resiczán fejezik be.

— Szociálisták gyűlés. B á n f á l v á n — mint levelezőnk táviratozza — ma a szociálisták a piacztéren gyűlést tartottak. N e r n á v a György elnökölt. B i k á d y András a pártszervezetről szólott és beszédében nyancsak igazolt a vagyonos osztályok ellen, amiért is A b r u s Sándor orosházi főszolgabíró megvonta tőle a szót. B e l l a Mihály a munkások tömörüléséről beszélt, H o r v á t h János szociálista pedig a szociáldemokrácia mellett beszélt. A gyűlés végeztével az egybegyűlteket rendben szétoszlottak. Érdekes, hogy a pártvezetőség lapját, a posta elküldésével, munkásokkal küldi a vidékre. Csabára S z e k e r k e munkás kétszáz példányt hozott a szociálista újságokból és azokat M o j á n nevű elvtársának adta át, akitől a csendőrség valamennyi újságot elkoborta.

— Győri gazdák a képviselőházban. A győri gazdák 50 tagú küldöttsége járt ma a képviselőházban. A küldöttség Perczel és Darányi minisztereket kereste föl. Elpanaszolni jöttek, hogy a győri gazdáknak közös legelő-illetősége nincs, a város pedig, amely emberemlékezett óta engedett át nekik fűbérért legelőterületeket, most egyszerre elvonja tőlük azokat s teszi ezt akkor, mikor a kisbirtokosoknak sohasem volt nagyobb szükségük támogatásra, mint a mai siralmas gazdasági viszonyok között. A miniszterek megígérték a küldöttségnek, hogy az ügyet, annak alapos megvizsgálása után, egyetértéssel fogják elintézni és pedig lehetőleg a gazdák érdekeinek figyelembe vételével.

— Az Isten keze. Szerelmi tragédiának volt színhelye Gilád község. Szveteszkú Nikola ottani lakos fiatal leányt vett nőül. Sveteszkú már idősebb özvegy ember volt, midőn újlag házasságra lépett és nagyobb gyermekei is maradtak első feleségétől. Ezek között egy fiatal legény is. Rövid idő után, hogy a fiatal asszony a házhoz került, a legény és fiatal mostohája között szerelmi viszony fejlődött ki, mely az apa előtt sem maradhatott titokban. A napokban az öreg ember oly helyzetben találta a két szerelmezt, hogy teljes bizonyosságot szerzett a bűnös viszonyról. Midőn ezt az öreg látta, kirohant, hogy fejszét hozzon és a rajta esett gyilatátért bosszút álljon. A fiú, hogy apja támadása ellen védekezék, egy a falon függő fegyvert akart levenni. Nagy izgatottságában azonban a káskason felfüggesztett fegyvert elsütötte, úgy, hogy az egész lövés testébe hatolt. Mire az apa bejött, fiát már holtan elterülve találta a földön.

— Kézfogó. Frankfurthól érdekes eljegyzési hír érkezik hozzánk: Lándory Ludmilla, a frankfurti színház magyar származású hírneves művésznőjét, eljegyezte Hevesi Ede igazgató, Hevesi Lajosnak, az ismert jeles írónak a fivére.

— Csempészek és finánczok. Tegnap éjjel a zimonyi határpénzügyőrök csempészeket pillantottak meg a Dunán, kik csolnokon akartak Szerbiából a magyar partra átjutni. A pénzügyőrök többszöri kiáltására a csolnokban levők nem akartak megállni és ezért a pénzügyőrök több lövést intéztek ellenük. A lövések nem találtak, hanem most a csempészek löttek vissza. Mindjárt az első lövés találta Vucinovic Makszim pénzügyőrt, ki halálosan megsebesülve összerogyott. A csempészeket sikerült a zimonyi csendőrségnek közre keríteni. Azok hozták a parasztok, kik szilvoriunot akartak a magyar partra áthozni.

— Öngyilkosság a szállóban. A kerepesi-uti József főherceg-szállóban tegnap egy urias külsejű férfi, aki a keleti pályaudvaron érkezett meg, szobát kért. Kinyitották számára az I. emeleten lévő 8. számú szobát. Az idegen ma reggel, bár sokáig zörgettek az ajtaján, nem adott választ, mire az ajtót betörték. Borzasztó látvány tárult a szobába lépők elé. A vendéget ott találták holtan a szoba padozatán óriási vértócsa közepette, mellette beretva, melylyel mindkét karján felmetszette az ereit. Az asztalon egy papirdarab volt, melyre a következő szavak voltak vetve:

— Nincsen állásom, beteges vagyok, Isten veled szép világ!

A rendőrség megállapította irataiból, hogy Bergl, helyesebben Hegyi Zsigmond 38 éves újvidéki kereskedelmi ügynök. Holttestét a bonczolóintézetbe vitték.

— Az aranyországból. Egy Skagwayban (Alaska) feladott távirat megerősíti azt a hírt, hogy a Salmon folyó 18 mérföldnyi hosszúságában elvonuló és 200—300 lépésnyi szélességű mellékfolyóban rendkívül gazdag aranyérre bukkantak. Nemcsak Skagwayból, hanem Dyeaból is tördolnak az emberek az új bányákhoz, hogy a „claims”-ban résztvegyenek és ez nem is csoda, mert a bányák gazdagsága messze fölülmúlja Klondyke összes eddig ismert aranybányáinak gazdagságát. Egy Wilkins nevű bányász olyan csákot mutatott Dyeában, melyben mind 1—3 dollár értékű aranyércdarabok voltak és melyeket ő ásott ki a „claims”-ból. A területet, ahol az új bányák fekszenek, Yukon kormányzójának, Walsh-nak nevére karaszították el. Egy másik filadelfiai bányász, Charles Kilpatrick, hasonló ércceket mutatott, melyeket ugyancsak a fenti aranytelepen, de saját agyagában talált és melyekre elmondta, hogy eddig

az ezen agyagban levő sziklának csak 8 lábnyi magasságáig kutatott, de hiszi, hogy ugyanezen szikla belsejében kell, hogy legyen a valódi aranyér, mely mesés gazdagságu. Az eddig fölászott föld 4 láb mélységig vedrenként két és fél dollár értékű aranyat szolgáltat. Az új telepnél elegendő víz van és az egyik vízesés olyan kitűnő szolgálatot tesz a mosásnál, hogy két ember naponként 400 dollár értékű aranyat képes kimosni.

— Pünkösdi kirándulások. Négy pünkösdi kirándulást rendeznek és pedig a magas-tátrai fürdőbe és dobsinai jégbarlangba, a Vaskapuzhoz és Herkulesfürdőbe, Velenczébe és az adelsbergi cseppkőbarlangba, végül az olasz tavakhoz, Svájcba és Tirolba. Részletes prospektussal szolgál a Gyógyfürdők, Üdülőhelyek és Utazási Központiroda, Budapest, Mária Valéria-utca 5.

— Legjobb minőségű és színtartó harleányk és sportruházatok a legnagyobb választékban Heyek Adólfal IV., Szervita-tér 8. „A vadászszobor”.

— Villamos gázcsillárokat ajánla Csillárgyár részvénytársaság Budapest, VII., Ilka-utca. (Közlekedés Zuglói közúti vasutal.)

— Linhart Vilmos festő műintézetét ajánljuk színházi díszletek, czimerek, kávéházi és egyéb festések elkészítésére. Budapest, VIII., Hunyady-utca 27. Telefon.

— A babona tévhit és mégis hinnünk kell benne ha tekintetbe vesszük, hogy a Beimel Lajos bankházában (Kecskeméti-utca 13. sz. alatt) vásárolt sorsjegyek közül a múlt osztályosorsjáték húzásánál aránylag a legtöbb nyercemény huzatott ki.

Tűz a bécsi tőzsdén.

Bécs, április 20.

A bécsi áru- és értéktőzsde épületében ma éjjel tűz ütött ki, amely nagy károkat okozott. Felületes becslés szerint százezer forint a kár. Az épületet megmentették. A tűzoltóság száz embere életveszélyes helyzetben dolgozott a tűz elfojtásán. Leégett az értéktőzsde nagyterme fölött a fedélpadlás és az alatta levő mennyezet. A tűz a terem közepében keletkezett.

Az őrt álló tűzoltó ma éjjel fél kettőkor gyanus sístéget hallott az épületben. Azonnal a terembe sietett s a mennyezet közepén füstöt és tűzlángot vett észre. A tűzoltó rögtön értesítette a tűzoltóságot és a tűzfelügyelőt, aki az épületben lakik. Rövid idő múlva a központból és a két szomszédos kerületből megérkezett a tűzoltóság.

A meérkezésnél még nem tudták, hogy hol van a tűz fészke és oda, ahol a tűz keletkezett, behatolni szinte lehetetlen volt. A fedélzetre egy kis vas-csigalépcső vezetett. A lépcsőt azonban sűrű füst borította, úgy, hogy ott lélekzetet venni sem lehetett. Csak tolólétrán juthattak fel tehát a fedélzetre a tűzoltók, akik aztán a létrákon vitték fel a gőzfecskendők csöveit. Ekkor már a tőzsde hivatalnokai is a tűz színléyére siettek. A tűzoltók mindenekelött azon fáradoztak, hogy a tűzfészkekhez juthassanak. Kivülről behatoltak a padlászelyiségbe és az égő fedélzet felé iparkodtak, csak nagy nehezen sikerült azonban a mestergereidákig eljutniok. Fél két órakor a tűzoltók már azt a megnyugtató kijelentést tehatták, hogy a tűz továbbterjedésétől nem kell tartani. Még akkor azonban a tüzet tökéletesen el nem fojtották.

A fedélzeten dolgozó tűzoltótisztek eközben arról értesültek, hogy a mennyezetről szobrok, alakzatok és mennyezetrészek hullanak be a tőzsdeterembe és hogy a lángok már a terem belsejében is láthatók. Így megállapíthatták, hogy nem a fedélzet, hanem a mennyezet ég. A tűz ugyanis a padláson lerő gerendák között gyorsan elharpózhathott, mert mindenütt könnyen éghető anyagokat talált.

A tűzoltók előbb a padlászgerendákat távolították el s csak aztán foghattak az égő mennyezetgerendák locsolásához. A tűzoltók szédelő magasságban dolgoztak csákányaikkal és fejszéikkel. Egész éjjel dörögtek a fejszecsapások és tompa zuhanások jelezték, hogy a mennyezetről ismét egyes részek hullottak a terembe. Az oltás közben tíz-néket helyen szakították fel a mennyezetet, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozzák.

A magas fedélen való tartózkodás a legnagyobb veszéllyel járt. A sűrű füst miatt alig lehetett lélekzetet venni s emellett a mennyezet

folyton szakadozott a tűzoltók lába alatt. A folyosókon és lépcsőkön, valamint az udvarokon is zuhogott a víz. Az egész épületben nagy volt a zavar, de e nagy láрма közepette is az árutőzsde helyiségében élénken folyt az üzlet. A tőzsde nagytermét elárasztotta a víz. A mennyezeten levő nyolcz ivlámpa sértetlen maradt. Az izzó- és füstölőgerendákat délig eloltották. A tüznél megjelent a helytartó, a rendőrfőnök és sok más hatósági tisztviselő.

A tűz okát még egyáltalán nem tudják. Azt hiszik, hogy vagy a fűtés következtében keletkezett, vagy pedig a szombat éjjeli vihar alatt a villám gyújtotta meg az épület mestergereidát, ahonnan a tűz lassan terjedt tova.

A tőzsdeépület két millióra van a biztosító-társaságoknál biztosítva. Bécsben régóta nem volt ily nagy tűz, mint ez a mai. Mivel magasabb helyen tört ki, mint valamely bérházban, ezért az oltás igen nehéz és veszedelmes volt. A tűz hire gyorsan elterjedt a városban és a hírvivők természetesen tuloztak is. Azt beszélték, hogy az egész tőzsde-épület lángokban áll és a mennyezet beszakadt. A kíváncsiak egész napon előzönlöttek a tőzsde körül fekvő utcákat.

Háboru a kerepesi-uton.

Ma este háboru volt a kerepesi-uton, a központi pályaudvar környékén. A szocziálisták tüntettek, a rendőrök meg ütöttek. Alábbi tudósításunk részletesen elmondja, mi és hogyan történt, de itt külön is ki akarjuk emelni azt, hogy a rendőrség tapintatlanul és úgy járt el, hogy minden embert felháborít.

A szocziálisták épenséggel nem titkolták, hogy ma este tüntetni fognak a keleti pályaudvar környékén. Ezt előre híresztelték, oda csöditették elvtársaikat és ezzel előre alkalmat és időt adtak a rendőrségnek, hogy megtegyen mindent, amivel e tüntetést megakadályozhatja. Keményen, erővel, meg kellett volna akadályozni a tüntetést. A szocziálisták, akik ezzel a törvényes rend ellen támadtak, bizony nem érdemelték kiméletet, de igenis meg kellett volna kimélnie a rendőrségnek a lovak patáitól, a gyalogrendőrök csontos ökleitől azokat a békés polgárokat, akik nem tüntettek, akik csak azért haladtak a tüntetés helye felé, mert arra van a lakásuk és napi munkájuk végeztével haza igyekeztek.

A rendőrség nem akadályozta meg a tüntetést. Engedte, hogy a szocziálisták úgy, amint azt előre bejelentették, megszállják a pályaudvar egész környékét és jókésőn vonult ki nagy garral, hogy üssön mindenkit, legázoljon védtelen nőket, ártatlan gyermekeket. Ez az eljárás nem alkalmas arra, hogy rokonszenvet ébreszsen a rendőrség iránt. A szocziálisták törvénytelen föllépését bizonyára nem akarja senkiselem mentetgetni, magyarázatni, de az egyik törvénytelenység nem ad jogot egy másik elkövetésére.

A rendőrség működéséről, a szocziálisták tüntetéséről a következő tudósítás szól:

A tüntetés.

Aki ma este felé a kerepesi-utra vetődött, azt láhatta, hogy végig az egész hosszú uton megállanak az emberek és kíváncsian tekintgetnek kifelé, a keleti pályaudvar felé. A legtöbb ezek közül nem tudta, mit néz, mit vár, de minél jobbar közeledett az ember a pályaudvar felé, annál világosabb lett előtte az érdeklődés, az eleinte titkos megmagyarázhatatlan izgatottság oka.

A szocziálisták gyűltek össze tüntetésre egyjű vezérük mellett. Ők csoportosultak a pályaudvar környékén és azok, amik közöttük és a rendőrség emberei között történtek, a tüntetésről, az összeütközésekről, a rendőrség tapintatlan és kegyetlen eljárásáról befelé a városba terjedő hírek állították meg az embereket. Megállították, de nem nagy

a többieket, hogy ők se vállaljanak ocsóbban munkát, mint mi se vegyék el előlünk a földet.

Még vagy husz vádlottat hallgattak ki. Mindenki tagadta, hogy erőszakoskodott vagy fenyegetőzött volna...

SPORT.

+ A bécsi löversenyek. A holnapi hatodik nap főfutama a 20.000 koronás államdíj.

Table listing names of riders and horses in the equestrian competition, including Kelet lovagolja, Adams, Inaska, Hyams, Rabenvater, Clemensson, Bátor, Pratt, Szolgabíró, Gilchrist, Brigand, Ibbett, Jason, Barker, Gugerl, Smith.

A versenyben minden forma szerint

Inaska

indul a legtöbb kilitással. A Springer-ló tavaly a St-Legerben megmutatta, hogy nemcsak gyors, de kitaró is...

A többi futamokat illetőleg tıpeinkre hivatkozunk:

- I. Nickerl—Badacsony. II. Tip-Top—Elly. III. Inaska—Bátor. IV. Ignác—Páratlan. V. Vajjon—Fejedelem. VI. Koppantó—Spring-Walk. VII. Harvich—Divat.

EGYESÜLETEK.

A jászvárosi jótékony nőegylet ma tartotta évi rendes közgyűlését dr. Berzeviczy Albert elnöklése alatt.

A temesvári sajtó estélye. Fényes társadalmi ünnep volt tegnap, mint levelezők jelentik, Temesvárott a megyei székház fényes termeiben.

ben, tanujelét adva ezzel is a sajtó iránt való rokonszenvének és elismerésének.

(A vörös kereszt-egylet nagygyűlése). A vörös kereszt-egylet központi választmányja e hónap 25-én délután 4 órakor az Erzsébet-kórház disztermében gróf Csekónics Endre elnöklése alatt tartja meg évi nagygyűlését.

A Mária Dorothea-egyesület április 24-én vasárnap délelőtt tartja XIII-ik rendes közgyűlését az Andrássy-ut 65. szám alatt levő állami polgári iskolai tanítóképzőintézet nagytermében.

Jótékony ünnep. A fővárosi szegény gyermekkereszt-egylet április 24-én délelőtt 11 órakor a felségek ezüstmenyegzőjének és az egylet alapításának alkalmából ünnepélyt rendez, melyen az egylet 317 védence kap új ruhát.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Chic, Arad. Őn azt kérdi tőlünk, illik-e uri hölgynek bicyclre ülni? Nézetünk szerint egyéni izlés dolga az, hogy kinek milyen sportban vagy szórakozásban telik öröme...

Én hajlandó volnék Őnnel vasárnapokon, ha kimenőm van, mesogatók után kerékpár-kiwandulásokat tenni. Kérem közölje velem e lap útján, hol és mikor ismerkedhetnék meg.

K. A. Budapest. 1. Az a szegény asszony IX., Mester-utca 3. szám alatt lakik. 2. Azt fölösleges és szokatlan volna rektifikálni.

Karakalla, Szolnok. Ilyen dolgokat nem szokott elárulni a szerkesztőség.

Postás, Szolnok. A mi tudomásunk szerint is sok nő készül erre a pályára, úgy, hogy az utóbbi időben csak nagy nehezen vesznek fel új pályázókat.

Galopp. Nem mindig az a jobbik ló, amelyik gyorsabban ér a célhoz. A telivér nem azt jelenti, hogy a paripa tele van vérrel, hanem azt jelenti, hogy a dicső állat tatája és mamája a ködös Britanniában, vagy Arabia pusztáin látta-e meg a napvilágot?

B. M., Budapest. Miniszteri engedéllyel lehetséges, a résztvevőkre az illető intézet igazgatósága szives készséggel ad felvilágosítást.

F. L., Sajtó-Szentpéter. A tudósítást elkészve kaptuk s így nem közölhetjük.

Patroklos. Az előbb üzenet önnek is szól. Szeretlek! Mi nem szeretjük az ilyen rossz tárczákat.

K. J. E. B.-Csaba. Nagykorosítást kérő kérvényét az illetékes gyámhatósághoz adja be, ott az utbagazítást is megkapja.

Egy előfizető. Makó. Háromfélekép is írják, de magyarul Ignácz a helyes.

A kis ágy. Ezen a czímen beküldött tárczáját közöljük; kérjük az aláírást.

D. G. Nagyrárad. A dologban eljárunk, hogy aztán lesz-e eredménye, az a jövő titka.

7165. számú előfizető. Tata. Sorsjegyei nem nyertek.

B. B. A Sajtó melletti ütközetben abból a családból — a monda szerint — harminczethet estek el s hogy a familiának magva nem szakadt, annak oka az volt, mert a harmincznyolczadik tagja IV. Bélával együtt megmenekült a tatárok nyílai elől.

W. J. Szalárd. Ausztráliában annyi a papagály, mint nálunk a kálomista varjú s miután ott vadásztörvény nincsen, a költés és pázrás idején is szabad löni.

G. J. Esztergom. Az 1881. évben nyert bizonyítvánnyal kezelheti. Bövebb felvilágosításért sziveskedjék az esztergomi királyi építészeti hivatalhoz fordulni.

B. I. Nagyrárad. Az illető művésznek a kora ismeretlen, de bizonyára felül van a két X-en s alól a három X-en. Született Budapesten.

NYILTÉR.

Szelvénybevéltás.

Társulati részvényeink 14. számú szelvénye folyó hó 19-től fogva központi irodánkban V., Nádor-utca 16. és a Magyar ipar-és kereskedelmi bank r.-t. pénztáránál V., Nádor-utca 4.,

darabonként 35 forintjával

váltatik be.

Köszönbánya- és téglagyár-társulat Pesten. (Drasche).

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Table showing exchange rates for New-York, April 20. (C. T. B.) with columns for cents and values for Buza májusra, júliusra, szeptemberre, and Tengeri májusra.

Table showing exchange rates for Chicago, April 20. (C. T. B.) with columns for cents and values for Buza májusra and Tengeri májusra.

Mezőgazdaság.

Oszták állattorgalmi intézkedések. Az április hó 23-ával életbelépő új oszták állattorgalmi intézkedések a magyar gazdaközönségre nézve az eddigi intézkedéseknél tetemesen kedvezőbbek.

Ipar és kereskedelem.

„Budapesti Hitelezői Védőegylet”. Az egyesület rendes közgyűlését tegnap tartotta meg Fürst Jakab elnöklése alatt. A napirend értelmében felolvastattak az igazgatóságnak, valamint az egyleti irodának jelentései azoknak a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről, amelyeket a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett.

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with columns for location (Tiszavideki, Pestvidéki, Fejérmegyei), weight (100 kg), and price (frt).

Előfordult határidőkötések búzában.

Table showing trade dates (Határidő) for wheat, including start and end dates and prices.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table showing official trade dates (Határidő) and prices for wheat.

Rozs.

Készárúzet: Elkelt néhány kocsirakomány 5 krajczárral magasabb áron.

Előfordult eladások rozsbán.

Table showing wheat trade transactions with columns for quantity, origin, and price.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table showing official wheat trade prices and specifications.

Raktárállomány: A közraktárban 27000 nétermáza; a nyugati pályaudvaron 1147 nétermáza.

Határidőüzlet rozsbán: Tavasi rozsbán sekély üzlet volt, míg őszi rozs ára rohamosan emelkedett.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table showing trade dates (Határidő) for rye.

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table showing official trade dates (Határidő) for rye.

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Zab 10 krajczárral magasabb, a kínálat feltűnően gyér.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table showing feed trade transactions with columns for quantity, type, and price.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table showing official feed trade prices and specifications.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 8200 nétermáza árpa, 10.000 nétermáza zab, 15.000 nétermáza tengeri.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table showing trade dates (Határidő) for feed grains.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table showing official trade dates (Határidő) for feed grains.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi április hó 19. este 8 órából április 19. este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonakiviteléről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Table showing grain and flour arrivals and departures.

Table showing local grain trade in Budapest.

Table showing transit grain trade.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

Table showing grain trade at the main office.

murányi 250.75, Osztrák-magyar államvasut 341.—, Ipar- és kereskedelmi bank 102.—, Déli vasut 73.75, Közüti vasut 398.50, Villamos vasut 271.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Salgótarjáni 618—620, Közüti vasut 398.75—399, Magyar hitelrészvény 372.10—373.—, Magyar jelzálogbank 249.75—249.—, Rimamurányi 251.40—251.50, Osztrák hitelrészvény 351.30—351.90, Osztrák-magyar államvasut 341.40—341.75, Általános kőszénbánya 112.—, Ált. vagonkölcsönző 600, Nemzetközi vagonkölcsönző 568—570.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 forint; 8 napra 5.50—6.50 frt, április utóljára 12—14 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for various securities and commodities.

Az utótőzsdén osztrák-hitelrészvény 351.80—351.10—351.60, magyar hitelr. 372.50—372.——372.50, Államvasut 342.50—341.40—341.75 frinton kötötett.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table showing closing prices for various securities and commodities.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDÉK.

Budapest, április 20. Szilva irányzata szilárd, az árak emelkedtek. Eladatott 100 darabos szerbiai 12 forint 50 krajczáron.

Hivatalos jegyzések.

Table showing official commodity prices for various goods like flour, oil, etc.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, április 20. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak: szilárdak. Baromfínál csendes, árak csökkentek. — Halban lanya, árak szilárdak. Tej- és tejtermékeknél élénk. — Tojásnál csendes, árak csökkentek. — Zöldségnél élénk. — Gyümölcsnél élénk. — Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabus hátulja I. 50—56 frt, II. 44—50 frt. Birkahus hátulja I. 36—40 frt, II. 23—36 frt. Borjúhús hátulja I. 56—60 frt, II. 45—50 frt. Sertésbús elsőrendű 66—68 frt, vidéki 53—50 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 60.0—60.5 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.40—1.60 frt. Csirke 1 pár 0.65—1.20 frt. Lud hizott kilonként 48—52 kr. — Különlélek. Tojás 1 láda (1440 drb) 29.5—30.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 3.00—3.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 3.60—6.00 frt. Lenese m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—12 frt. Paprika I. 100 kiló 30—50 frt, II. 10—30 frt. Vaj közöns. kilonként 1.00—1.10 frt. Vaj-téa kilonként 1.10—1.50 frt. Burgonya-róza 100 kiló 3.00—3.50 frt.

A kiegyezés.

A kereskedelmi- és a pénzügyi miniszter ma terjesztették a Ház elé az Ausztriával való kiegyezésre vonatkozó tizennyolcz törvényjavaslatot. E javaslatoknak három csoportja van.

I. A v á m s z ö v e t s é g r e vonatkozik három javaslat.

II. A bank- és valuta-ügyre vonatkozik nyolcz javaslat

III. A fogyasztási adókat hét törvényjavaslat szabályozza.

Alább közöljük — részben egész terjedelemben, részben bő kivonatban — e javaslatokat, megjegyezvén, hogy a legfontosabbak közül négy javaslatot lapunk utolsó számában közöltünk már.

I. Törvényjavaslat

a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

Az 1867. évi XII. törvényzikk értelmében a magyar miniszterium és ő felsége többi királyságainak és országainak miniszteriuma közt létrejött megállapodások mind a magyar országgyűlés, mind ő felsége többi királyságainak és országainak törvényhozása által elfogadtatván, az így létrejött vám- és kereskedelmi szövetség ő felsége szentesítésével ellátva ezennel az ország törvényei közé iktatattik.

1. §.

A magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai közt a fentiek szerint létrejött vám- és kereskedelmi szövetség határozatai azonosak az 1897. évi december hó 31-én megszűnt vám- és kereskedelmi szövetség (1878. évi XX., 1887. évi XXIV., 1889. évi XVI., 1891. évi XXIX., 1893. évi XLI. és 1897. évi VIII. törvényzikk) határozataival, amennyiben a 2. §-ban módosítások, illetve kiegészítések nem állapítottak meg.

2. §.

Az 1. §-ban említett módosítások, illetve kiegészítések a következők:

Az I. cikk utolsó bekezdése következő szöveget nyer:

„E közös vámhatárból ki vannak zárva Fiume és Triest szabadterületei az illető törvényzikkben és külön megállapodásokban megjelölt terjedelemben.“

A IV. cikknek második és harmadik bekezdése törölnöd.

Új bekezdések gyanánt felveendő:

„Tekintettel arra, hogy a külállamokkal kötött kereskedelmi és vámszerződéseknél lejáratú határideje (1903. december 31.) ezen vám- és kereskedelmi szövetség érvényességének tartamán belül esik, a két kormány arra kötelezi magát, hogy tárgyalásokba bocsátkozik egy új általános vámtarifa megállapítása iránt és azt közös egyetértéssel idejekorán, legkésőbb az 1902. év végéig létre fogja hozni.“

„E részben azon szempontot fogják irányadóul venni, hogy a mezőgazdasági és ipari termelés igényei, amint azok a vámtarifa alakulása szerint, tekintettel különösen a külföldi fogyasztási piacokon mutatkozó viszonyok fejlődésére is jelentkezni fognak, egyenlő mértékben vétessenek figyelembe.“

„Ha az új végleges vámtarifa az 1902. év végéig nem volna megállapítható, annak létrejöttéig ideiglenes tarifa létesítendő, melynek megállapításánál ugyancsak az előbbi bekezdésben foglalt szempontok lesznek irányadók.“

„A vámterületen létező, kivétel céljaira külföldi gabonát őrlő malmoknak a vámtarifáról szóló 1882. évi XVI. t.-cz. X. cikkének 2-ik pontja alapján megengedett őrlési forgalom 1899. január 1-ével megszüntetettik.“

A VIII. cikk szövege következőképp állapítatik meg:

„A fővasutak mind a két államban, amennyiben azt katonai vagy általános forgalmi érdek

kívánják, egyenlő elvek szerint építendő, tartandók üzemben és igazgatandók.“

„Különösen a fővasutakra vonatkozó forgalmi szabályzatok alapelvei, a vasuti jelzésekre, a személy- és áruforgalmi díjszabások és díjszabási kedvezmények hirdetésére és a robbanó tárgyak szállítására vonatkozó szabályzatok, továbbá a vasuti üzletsabályzat mindkét államban, valamint azok kölcsönös forgalmában, változatlanul megtartandók mindaddig, míg közös egyetértéssel meg nem változtatottak.“

„Ily változtatás kölcsönösen fentartatik különösen a vasuti üzletsabályzatra nézve oly törvényhozási intézkedések esetére, amelyek a szállítási jog elveit érintik.“

„Igyekezet lesz fordítandó arra is, hogy a díjszabási határozmányoknak és az áruosztályozásnak fennálló, különösen az áruforgalomra vonatkozó közös I. tarifarész által kifejezésre jutott egyöntetűsége a vasuti igazgatóságok által lehetőleg fentartassék és továbbfejlesztessék.“

„Az alsóbbrendű vasutak (helyiérdekű vasutak, kisvasutak stb.) építésének és üzletének szabályozása, amennyiben az ily vasutak az egyik állam határain nem terjednek túl, mindegyik államban önállóan fentartatik.“

A vasutakra nézve a két kormány közt (Budán 1868. évi augusztus hó 21-én — Bécsben 1868. július hó 29-én) létrejött ideiglenes egyezmény az azóta megváltozott viszonyoknak megfelelően egyetértőleg revízió alá fog vétetni.“

Új cikk gyanánt, mint IX. cikk beigattatik; „Mindkét szerződő fél államvasutai kötelesek a másik állam azon áruforgalma számára, mely vonalaikon keresztül külföldre transitál, közvetlen díjszabások felállításához minden esetben hozzájárulni.“

„Az ily közvetlen díjszabások felállításánál azon árucikkek és viszonylatok tekintetében, amelyekre nézve ez idő szerint a díjképzésre az illető vonalon a rendes díjtételekkel szemben mérsékelt díjrészek vannak engedélyezve, ezen díjrészeket a vám- és kereskedelmi szövetség tartamára maximális részleteket fognak képezni.“

„A mérsékelt díjrészeket, illetve az illető árucikkeket és viszonylatokat a két szerződő fél államvasutainak igazgatóságai — a szakminiszteriumok jóváhagyásának fentartása mellett — egyetértőleg fogják megállapítani.“

„Titkos díjtételek továbbra is ki vannak zárva.“

„Egyebekben az osztrák-magyar monarchia és a német birodalom közt 1891. évi december hó 6-án kötött kereskedelmi és vámszerződés XV. cikkéhez felvett zárjegyzőkönyvben foglalt határozatok a két állam vasuti forgalmára is teljes alkalmazást nyernek.“

„A monarchia egyik államának államvasuti vonalain a külföldi származású áruk átvitelének nyújtott díjmérséklések és engedmények a másik állam hasonló termékeitől az ugyanazon határállomás felé használt államvasuti vonalon nem tagadhatók meg és a külföldi származású áru a befutott államvasuti vonal egész hossza után átlag eredményező egységértel a másik állam átviteli forgalmának rendelkezésére bocsátandó.“

„A fentebbi határozatok nem alkalmaztatnak az osztrák államvasutak azon díjszabási intézkedéseire, amelyek a bukovinai, nowosielicai és a csehországi moldvai határállomások (ezen állomásokat beleértve) közt fekvő államvasuti vonalakon oly czéltől tételnek, hogy orosz származású küldemények az Északnémetországba való átvitelben az osztrák vasutvonalak számára megszerzessenek.“

„Ha azonban a magyar korona országainak azon cikkekből, amelyekre nézve ezen kedvezmények megadattak, Északnémetországba irányuló kiviteli forgalma azt megkivánná, az esetben a két kormány tárgyalásba fog bocsátkozni arra nézve, hogy a magyar eredetű hasonló szállítmányoknak nyújtandó kedvezmények, illetve egységértel ezen irányzatban is az idegen szállítmányokéival egyenlőltessenek.“

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt IX. cikk X. jelzést és annak első be-

kezdésében a második mondat következő szövegét nyer:

„A cs. és kir. konzuli hivatalok felállításánál és megszüntetésénél vagy akkor, ha valamely konzuli hivatalnak alacsonyabb kategóriába való besorozásáról vagy arról van szó, hogy valamely konzuli hivatal hosszabb időn át betöltetlenül hagyassék, valamint a konzulátusoknak kereskedelmi ügyekben adandó utasítások megállapításánál a két kereskedelmi miniszterrel megegyezés hozandó létre.“

A következő második bekezdésben e szavak közé: „kereskedelmi miniszter“ e szavak: „és földmivelési“ beszúrandók; lejjebb pedig „annak“ szó helyett „azok“ teendő.

A következő harmadik bekezdésben e szavak közé: „kereskedelmi miniszterrel“ e szavak: és „földmivelési“ beszúrandók.

Az utolsóelőtti bekezdés elé a következő új bekezdés vétetik fel:

„Az illető szakminisztereknek jogukban áll, hogy a külügyminiszterrel egyetértőleg kereskedelmi, mezőgazdasági és műszaki kérdések tanulmányozása céljából költségükön a külföldre szaktudósítókat küldjenek ki, akik anélkül, hogy a cs. és kir. követségekhez vagy konzulátusokhoz be lennének osztva, azoknak oltalmában és támogatásában részesülnek és azoknak közvetítésével az illető külföldi hatóságoknál a feladatuk teljesítése végett szükséges értesülések megszerzése céljából be lesznek vezetendők.“

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt X. cikk XI. jelzést és következő szövegét nyer:

„Mindkét állam miniszteriuma az osztrák-magyar vámterület külkereskedelmére vonatkozó statisztikai anyagot kölcsönösen közölni fogja egymással és gondoskodni fog, hogy az egy összmunkálathoz foglaltassék és a történt megállapodások szerint közzétéssék.“

„Épügy megfelelő intézkedéseket fognak tenni, hogy a kölcsönös közbenő áruforgalomra vonatkozó statisztikai anyag egyetértőleg megállapított elvek szerint gyűjtessék és a monarchia két állama által külön-külön közöltessék.“

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt XI. cikk XII. jelzést és következő szövegét nyer:

„A só- és dohányjüvedék és azok a közvetett adók, amelyek az ipari termelésre közvetlen befolyással vannak, névszerint a sör-, szesz-, ásványolaj- és cukoradó mindkét állam területén e szerződés ideje alatt egyenlő törvények és igazgatási rendszabályok szerint fognak kezelteni és azok csakis közös egyetértéssel változtathatók meg.“

„Hogy az egyenlő rendszabályok kezelésében az összhangzat megóvassék, mindkét szerződő fél pénzügyminiszterének joga lesz a másik szerződő fél vezénylő és beszedő hatóságának ügyvitelére időről-időre betekinteni. Az e czélra kijelölt közegek a másik szerződő fél pénzügyminisztere által a szükséges igazolvánnyal ellátandók.“

„A törvények és igazgatási rendszabályok egyenlőségétől eltérésnek lehet helye:

a) a sójüvedéket illetőleg annyiban, amennyiben annak az alapelvek megóvásával, hogy mindegyik egyedársági terület részére biztosítsák az ott fogyasztásra kerülő só után járó adójüvedelem, mindegyik szerződő fél a másik szerződő fél kormányának hozzájárulása mellett marhasót szolgáltatathat ki;

b) azokat a közvetett adókat illetőleg, amelyek az ipari termelésre közvetlen befolyással vannak, annyiban amennyiben mindegyik szerződő fél emez adók mindegyike után kizárólag saját területén adópótlékokat szedhet és az adópótlék alá esőkkel egyenlő oly tárgyakat, amelyek a vámvonalon át vagy a másik szerződő fél területéről vagy Bosznia- és Herzegovinából behozatnak, az adópótlék mérvével egyenlő adóval illetheti.“

„Ennek az adópótléknak, illetőleg a való egyenértékű adónak behozatala alkalmasból azonban sem adóvonal nem létesíthető ezekkel a területekkel szemben, sem valamely kiviteli vagy termelési jutalom nem engedélyezhető.“

„Az ily adópótlékok beszédéről szóló törvényjavaslatok csakis a másik szerződő fél kormányával történt előzetes megegyezés után terjeszthetők a törvényhozás tárgyalása alá.”

„Az adópótlékokat nem szedő szerződő fél jogomra van azt kívánni, hogy ebbeli kívánságának közlésétől számítandó egy év leforgása után, a másik szerződő fél, amely az adópótlékokat szedi, az adónak a pótlék teljes mérvével vagy eme mérvnek bizonyos részével való felemelését megengedje, illetőleg fogantossítsa.”

„Ha valamely szerződő fél országainak területén ilyen adópótlékok szedettek, ezt az adópótlékokat és annak egyenértékét illetőleg, a másik szerződő fél pénzügyminiszterét szintén megilleti a fentemlített az a jog, hogy a vezénylő és beszédő hatóságok ügyvitelére tekintsen és az ennek fogantossítására kijelölt közegek a szükséges igazolványokkal szintén ellátandók. Ugyanez a rendelkezés a marhaszó kiszolgáltatásának esetére is szól.”

„Azok után az adótárgyak után járó adó-visszatérítésekkel, illetőleg kiviteli jutalmakból, a melyek a magyar korona országaiból, továbbá a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokból, valamint az 1879. LII. t.-cz. értelmében a közös vámterületbe beolvasztott Bosznia és Hercegovina területéről a közös vámvonalon át kivitetnek, mindegyik terület a saját ilyféle kivitelére eső részt tartozik viselni.”

„Ha valamelyik cukorkitermelési időszakban a közös vámterületből kivitt cukor után a kivivők részére kifizetett cukorkiviteli jutalmak összege a cukoradó-törvényben egy-egy termelési időszakra nézve megállapított legnagyobb összeget meghaladja és ennek következtében a közös vámterületen levő cukorgyártelepek részéről a valamelyik termelési időszakban kifizetett cukorkiviteli jutalmak egy része megterítendő; ez esetben ez a rész a közös vámterülethez tartozó három terület között ugyanabban az arányban osztandó fel, a milyen arányban a 3 terület ezeket a kiviteli jutalmakat az illető cukorkitermelési időszakban fedezni tartozott, úgy, hogy a felosztás figyelembe vételével a közös vámterülethez tartozó mindegyik terület a cukorkiviteli jutalmaknak megállapított legnagyobb összegéből csak annyit artozzék viselni, amennyi saját cukorkivitele arányában reá esik. E felosztásnál az 1899. évi január 1-től július hó végéig terjedő időre az 1898-99-iki cukorkitermelési időszakra eső jutalomterítmények hét-tizenkettedrészre fog számításba vétetni.”

„A gabonaneműeknek Tirolba való bevitelénél régóta szedett országos illeték legkésőbb 1903. végével meg fog szüntetettetni, vagy akkép szabályoztatni, hogy ezen illeték a Tirolban termelt gabonaneműek után is szedessék.”

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt XII. cikk, tekintettel az érme- és pénzrendszerre vonatkozó, a két állam között kötött szerződésre (1892. évi XVIII. törvénycikk) törleendő.

A XVI. cikk következő szövegezést nyer:

„1. Az ipar minden terén az iparszerűleg értékesíthető új találmányok mindkét államban teljes törvényes oltalomban (szabadalmi oltalomban) fognak részesülni, amennyiben a jelenleg fennálló törvények kivételeket nem tettek.”

„2. Az egyik állam polgárai, ugyszintén azon személyek, kik ezen állam területén laknak vagy ott teleppel bírnak, a találmányok oltalma tekintetében a másik államban mindenben ugyanazon jogokat élvezik, mint ennek saját állampolgárai.”

„3. Ha az egyik államban bejelentett valamely találmány a szabadalom megadásának napjától számítandó 90 napon belül a másik államban is mint találmány bejelentetik, ezen későbbi bejelentésnek minden tekintetben azon hatálya van, mintha az első bejelentés idejében eszközöltetett volna.”

„4. Ezen cikk 3. pontja értelmében az egyik államban bejelentett valamely találmány ezen államban nem részesülhet nagyobb terjedelmű vagy hosszabb tartamu oltalomban, mint azon államban, hol a találmány először bejelentetett.”

„5. Az egyik államban előállított áruknak a másik államba való bevitelére az illető találmány ol-

talma tekintetében ezen utóbbi államban nem vonat magá után hátrányos következtetéseket.”

6. Az egyik állam szabadalmi hatóságai által kiállított okmányok és hirdetések, ha azok a másik állam szabadalmi hatóságai előtt használatnak, külön hitelesítésre nem szorulnak.”

„7. Az eddig közös egyetértéssel engedélyezett szabadalmak, addig, míg azok újabb törvény értelmében át nem alakítottak, tartamuk idejére mindkét államban változatlanul érvényben maradnak. Ily szabadalomnak meghosszabbítása, vagy teljes vagy részbeli érvénytelenítése iránt a két állam kereskedelemügyi miniszterei egyetértőleg határoznak.”

„Amennyiben az egyik állam kereskedelemügyi minisztere a meghosszabbításához hozzá nem járulna, a szabadalom ezen államban nézve hatályát veszti.”

„Ha az egyik államban nézve kimondott érvénytelenítéshez a hozzájárulás megtagadtatik, vagy ha az ez iránt tett javaslatához a hozzájárulás a javaslat beérkezésétől számítandó három hónapon belül nem nyilvánított, akkor a szabadalom a tett javaslatnak megfelelően hatályát veszti azon államban nézve, amelyben az érvénytelenítés kimondatott.”

„Minden egyéb ilyen szabadalmakat érintő ügyet a két állam kereskedelemügyi miniszterei egymással közlik.”

„Az ily szabadalomnak a másik államban eszközözendő meghosszabbításáért az utóbbi államban a jelenlegi szabadalmi díjnak megfelelő 25%-nyi lajstromozási díj fizetendő.”

A XVII. cikk következő szövegezést nyer:

„1. Kereskedelmi és gyári jegyek, mustrák és minták, valamint a kereskedelemben és forgalomban használt nevek, czegek, czimerek és telepnevezések mindkét államban teljes törvényes oltalomban részesülnek.”

„2. A jegyek, mustrák és minták oltalmára a két államban fennálló törvényes határozatok csak a két szerződő fél egyetértésével változtathatók meg.”

„3. Az által, hogy valamely jegy, mustra és minta valamely kereskedelmi és iparkamaránál vagy a lajstromozással jövőben netán megbízandó hatóságnál a két állam egyikében letétetik és lajstromoztatik, a két állam egyikének alattvalói, valamint oly személyek részére, akik ezen államban lakással vagy teleppel bírnak, a törvényes oltalom mindkét államban kiterjedőleg megszerzettetik.”

„4. Mindazon intézkedésekre és határozatokra nézve, amelyek valamely állampolgár vagy a belföldön lakással avagy teleppel bíró személy árujegyére, mustrájára vagy mintájára vonatkoznak, kizárólag illetékesek azon állam hatóságai, amelyben a lajstromozás elébb bejelentetett.”

„5. Mindazon intézkedésekre és határozatokra nézve, amelyek valamely külföldinek vagy belföldön sem lakással, sem teleppel nem bíró személynek árujegyére, mustrájára vagy mintájára vonatkoznak, kizárólag illetékesek azon állam hatóságai, amelyben a lajstromozás elébb bejelentetett.”

„6. Tekintettel a nemzetközi államszerződések határozataira, melyeknél fogva külföldiek az árujegy-, mustra- vagy minta-oltalomra csak a budapesti és bécsi kereskedelmi és iparkamaráknál történt belajstromozás által nyernék jogot, valamely külföldi, vagy a belföldön sem lakással, sem teleppel nem bíró személy árujegy-, mustra- vagy minta-oltalmi jogának elsőbbségére nézve azon időpont mérvadó, midőn a jegy, mustra vagy minta az egyik államban oltalom céljából legelőbb letétetett; ezen jogok tartama azon időponttól számítandó, amelyen az egyik államban való belajstromoztatást a másik államban való belajstromozás követte.”

„7. Az egyik államban illetékesen megjelentetett lajstromozásokat és intézkedéseket, valamint a hozott határozatokat a két kereskedelemügyi miniszter, az ott vezetett lajstromokban való feltüntetés végett, egymással havonként közölni fogja.”

Uj cikk gyanánt XXI. jelzéssel felvételük:

„A monarchia egyik államából származó ál-

latok, állati termények és ragályfogó tárgyak a másik államban általában elvileg nem kezelhetők más-képen, mint a saját területéről származó hasonló szállítmányok.”

„Ehhez képest olyan szállítmányok, melyek járványmentes vidékekről származnak és a rendeltetési helyen egyszóval érkezők meg, a másik államban szabad forgalomba bocsáttatnak. Ha valamely beérkezett szállítmányban ragadós állati betegség jelenléte állapítottatik meg, az ilyen szállítmány visszaküldhető. Ilyen betegség behurcolása esetén vagy annak különösen valamely határmenti kerületben (járásban) való uralgása idején a betegség iránt fogékony állatfaj bevitelére korlátozható vagy tilalmazható.”

„Ezek az intézkedések a két kormány által a vám- és kereskedelmi szövetség tartamára egyetértőleg megállapítandó végrehajtási módokozatok értelmében fogantossítandók. Ezeket az intézkedéseket, amennyiben nem a fertőzött szállítmányok visszaküldéséről vagy a határmenti kerületeket illetőleg első sorban az ottani hatóságok hatáskörébe utalt intézkedésekről van szó: az illetékes miniszterek fogják elrendelni.”

Uj cikk gyanánt XXII. jelzéssel felvételük:

„A földmivelés érdekeire való tekintetből a két kormány megfelelő intézkedéseket fog tenni arra nézve, hogy a monarchia két államában a mesterséges borokra (borhoz hasonló, vagy bortartalmu italokra) vonatkozólag, valamint a fontosabb mezőgazdasági termények és a mezőgazdasági termelés céljaira szolgáló czikkek hamisításának meggátálása érdekében lehetőleg azonos alapelvek érvényesüljenek.”

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt XXI. cikknek, mely XXIII. jelzést nyer, első mondatában e szavak: „kereskedelmi és pénzügyi miniszterek” törleendőek és helyükbe e szavak teendőek: „kereskedelmi-, pénz- és földmivelésügyi miniszterek, illetve a tárgyhoz képest a többi szakminiszterek is.” Ugyanezen mondatban a szavak: „s különösen a kereskedelmi kamarai tagok” törleendőek és helyükbe e szavak teendőek: „s különösen a kereskedelmi és iparkamarák s a mezőgazdasági testületek tagjai.”

E cikk végére uj bekezdés gyanánt felveendő:

„Külön egybehívás eseteitől eltekintve az értekezlet a folyó ügyek tárgyalása végett és különösen a vámigazgatásra vonatkozó ügyekben szabályszerűen, még pedig rendszerint minden hónapban egyszer lehetőleg felváltva Budapesten és Bécsben fog ülést tartani.”

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt XXII. cikk XXIV. jelzést nyer és ennek második bekezdése következőképp szövegeztetik: „Nevezetesen az adóvisszatérítésekre és jutalmakra, valamint az azokkal való megterhelésre vonatkozólag a jelen vám- és kereskedelmi szövetség XII. cikkének határozmányai lépnek hatályba.”

A megszünt vám- és kereskedelmi szövetségben foglalt XXIII. cikk XXV. jelzést nyer és következőképpen szól:

„Ezen vám- és kereskedelmi szövetség 1899. évi január hó 1-től 1907. évi december hó 31-ig terjedő időtartamra kötöttetik s ha fel nem mondatik, tíz évre és így tovább tíz évről tíz évre folyton fennállónak ismertetik el. A felmondás mindenkor az utolsóelőtti év végéig történhetik meg, mely esetben a szövetség megújítása iránti tárgyalások azonnal megkezdendők.”

II. Törvényjavaslat

a magyar korona országainak és 6 felsége többi királyságai és országainak kormányai közt részvénytársaságok, biztosítótársaságok, közkereseti- és iparszövetkezetek kölcsönös bebecsátása iránt létrejött és az 1888. t.-cz.-be iktatott egyezmény 8. §. módosításáról.

1. §.

A magyar korona országainak és 6 felsége többi királyságai és országainak kormánya közt létrejött s az alább következő szakaszban foglalt megállapodás, mintán az mind a magyar országgyűlés, mind 6 felsége többi királyságai és országainak törvényhozása által elfogadtatott és 6 császári és apostoli királyi felsége részéről szentesített, szennel az ország törvényei közé iktatattik.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	S. M. Operaház	Víg Színház	Nép Színház	Magyar Színház
Péntek	Bohéme világ	—	—	Feri kisasszony	Talmi-herczegnö	Utazás egy apa körül
Szombat	Bohéme világ	—	Ninon Érczember	Feri kisasszony	1848. Hadak útja	Utazás egy apa körül
Vasárnap d. u.	—	—	—	Couliisset ur	Kukta kisasszony	Arany-lukodalom
Este	Bohéme világ	—	Sába királynője	Trilby	Felhőszakadás	Utazás egy apa körül

II. Magy. Kir. Szab. Ösztályországiak
 100,000 sorjegy, 50,000 nyaralvány.
 13,160,000 korona összevételben, mely 11. osztályban sorjegyben, 12. osztályban sorjegyben, 13. osztályban sorjegyben osztották ki.

1,000,000 korona
 (egy millió) osztályon kezdődik.
 Sorjegy az I. osztályon kezdődik.
 Ft. 1/2 — 1/3 — 1/4 — 1/5 — 1/6 — 1/7 — 1/8 — 1/9 — 1/10 — 1/11 — 1/12 — 1/13 — 1/14 — 1/15 — 1/16 — 1/17 — 1/18 — 1/19 — 1/20 — 1/21 — 1/22 — 1/23 — 1/24 — 1/25 — 1/26 — 1/27 — 1/28 — 1/29 — 1/30 — 1/31 — 1/32 — 1/33 — 1/34 — 1/35 — 1/36 — 1/37 — 1/38 — 1/39 — 1/40 — 1/41 — 1/42 — 1/43 — 1/44 — 1/45 — 1/46 — 1/47 — 1/48 — 1/49 — 1/50 — 1/51 — 1/52 — 1/53 — 1/54 — 1/55 — 1/56 — 1/57 — 1/58 — 1/59 — 1/60 — 1/61 — 1/62 — 1/63 — 1/64 — 1/65 — 1/66 — 1/67 — 1/68 — 1/69 — 1/70 — 1/71 — 1/72 — 1/73 — 1/74 — 1/75 — 1/76 — 1/77 — 1/78 — 1/79 — 1/80 — 1/81 — 1/82 — 1/83 — 1/84 — 1/85 — 1/86 — 1/87 — 1/88 — 1/89 — 1/90 — 1/91 — 1/92 — 1/93 — 1/94 — 1/95 — 1/96 — 1/97 — 1/98 — 1/99 — 1/100

Szabó B. és Társa Cégnél
 Budapest, Károly-körút 10.
 Tel.: 1234

A legjobb magyar, német, francia és angol művek nagy válogatása
Kalcsin-könyvtár
 Alap 1885.
 Özv. Mand Mórné
 Andrássy-ut 33.

Előfizetések és Hirdetések
 felvételnek lapunk kiadó-hivatalában,
VIII., József-körút 65. szám

A legszebb Magyar Könyv!

Az összes magyar műkritikusok egyhangú véleménye szerint a legszebb magyar könyv a

RÉVAI TESTVÉREK
 IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

kiadásában megjelent

Kiss József
 költeményei
 illusztrált díszkiadása.

A legnagyobb nyeggyedrét alakú, pompás díszkötéssel, tizenhatszáz fényképpel (Heliogravur), tizenkét autotypikus színes műmelléklettel és harminc szövegképpel foglalt magában.

A képeket a nagybányai művészkolónia tagjai festették:

FERENCZY KÁROLY, GRÜNWALD BÉLA, RÉTHY ISTVÁN, HLL OÓSY SIMON és THORMA JÁNOS.

A poméps díszmű ára fényes vászon-díszkötésben
— 24 forint. —

A sajtó nyilatkozatai a műről:

„A könyv formájáról, ug y gondolom, szó nélkül elismerjük, hogy ez a legszebb magyar könyv. A Franklín-Társulat s a müncheni Jüres Meisenbach cég remekelt ezzel a munkával, melyben a szöveg nyomásánál csak a képek gondosabb s az eredeti lépeknel csak a reprodukciójuk szebb. Ezek a képek meg fognak lepni mindenkit, mint ahogy a Révai-ék külön kiállításán meg is lepték a meghívottakat, akik első nap idegenül fordultak el e gyönyörű különlegességektől, másnap azonban eljötték rájuk léciáltani.”
Magyar Hírlap.

„Ez a kiadás igazán művészi alkotás és a magyar ipar is bátran kiállhat vele.”
Budapesti Hírlap.

„Kiss Józsefnek összes költeményeit adták ki Révai Testvérek egy olyan kötetben, amilyhez hasonló fényeset talán még nem produkált a magyar könyvség.”
„Országos Hírlap.”

„Ez a kiadás igazán művészi alkotás és a magyar ipar is bátran kiállhat vele.”
Budapesti Hírlap.

„Jó volna ezt a művet a külföldre vinni. Onnan visszakerülne a híre s az ilyen visszhangnak könnyebben hisz a közönség, mint az eredeti szónak.”
Uj Idők.

„Dinarda és büszkesége a magyar irodalomnak, hogy a kiadók becsavagytat ily magas fokon láthatjuk Mintha költői ábrándot valószínűleg meg ez a munka, egy irodalmi lelkesen csügged nemzet ábrándját, mely költőt a dicsőség fényében óhajtja látni. — Ezzel az erővel forgattuk a Révai Testvérek kiadásában megjelent díszes könyvet, mely elegancia és művészi érték tekintetében páratlanul áll a magyar könyvtáron s mely a világ legelőkelőbb könyvtárain is megkülönböztetett tiszteletre tarthat számot.”
Magyarország.

Mint hogy az „ORSZÁGOS HIRLAP” kiadó-hivatala módot akar nyújtani, hogy előfizetői ezt a legszebb magyar könyvet könnyű szerrel megszerezhessek, a kiadóhivatal oly megállapodást létesített a mű kiadójával, mely lehetővé teszi lapunk t. olvasóinak, hogy a művet csekély havi részletfizetésre megrendelhessek.

Egymásután fizetendő 2 frtos havi részletfizetésre rendelhetik meg a díszművet az „Országos Hírlap” előfizetői, ha a munkát az alábbi rendelőlapon megrendelik és a megrendelő lapot az „Országos Hírlap” kiadóhivatalába beküldik.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP”
 kiadóhivatala
 Budapest, VIII., József-körút 65.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól

Kiss József költeményei

illusztrált díszkiadását díszkötésben 24 frtot és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 2 frtot mindaddig a munka kiadójának Budapestre fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kelet: _____ Név és állás: _____

Ezen rendelőlapon levélcséppel megrendelendő az „Országos Hírlap” címére küldendő.

Felhívás a n. é. butorvásárló közönséghez!

Az elmúlt őszi és téli idény alatt sikerülvén olcsóbb előállítás... ár mellett, nagy mennyiségű elsőrendű anyagból készült **szilárd asztalos- és kárpitosított butort** a mai kor igényeinek megfelelően elkészítettük, a miért is azok kellemes helyzetben vagyunk, hogy rendkívüli jutányos áron szolgálhatjuk ki t. vevőinket, míg ezen készültünk tart.

Patyi Testvérek fő- és székvárosi asztalos és kárpitos butortelepe.

VIII., Kerepesi-ut 9/A. földszint és I. emelet.

Eladás csak készízetés mellett.

Déli vasut.

F. é. május hó 1-én a déli vasut vonalain új menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

a budapest-pragerhoi

vonalon a gyorsvonatok lényegesen gyorsítva lettek, minek következtében ezen vonatok Budapestről későbbben fognak indulni illetve oda korábban érkeznek be és pedig a reggeli gyorsvonat 7 óra 30 perc helyett még csak reggel 8 órakor, míg az éjjeli gyorsvonat 7 óra 45 perc helyett még csak este 8 órakor indul Budapestre. Az ellenkező irányban a gyorsvonatok d. e. 9 óra 50 perc és este 9 óra 20 perc érkezik Budapestre, míg az érkezés eddig 10 óra 14 perc és d. e. és 9 óra 40 perc este történt. A gyorsvonatok Szántód helyett Balaton-Földváron fognak feltételesen megállani. A 214. sz. személyvonat reggel 6 órakor indul Székesfehérvárról és 8 óra 15 perc d. e. érkezik Budapestre.

A székesfehérvár-komáromi

vonalon mindegyik irányban egy új másodrendű személyvonat hozatik forgalomba, melyek közlekedtetése által a helyi forgalom ug Székesfehérvár, mint Komárom felé és viszont nagyon előnyössé tétetik. A vonatok forgalma ezen vonajon a következő lesz: Székesfehérvárról indulás reggel 5 óra 30 perc, d. e. 10 órakor és este 8 óra 30 perc; ezen utóbbi vonatnak Budapest felől az 5 óra 25 perc este induló 217. sz. személyvonathoz lesz csatlakozása. Komáromból reggel 4 óra 40 perc, d. u. 1 óra 30 perc és este 6 óra 30 perc. A d. u. 1 óra 30 perc induló vonat Székesfehérvárról a 8 óra 15 perc este Budapestre beérkező 206. sz. személyvonathoz fog csatlakozni.

A steinbrück-sziszeki

vonalon az eddigi 510. és 511. sz. másodrendű személyvonatok gyorsabban közlekedő rendes személyvonatokká alakítottak át (indulás Zággrábból 9 óra 40 perc és este, érkezés Steinbrückbe 12 óra 13 p. éjjel; indulás Steinbrückből 5 órakor reggel, érkezés Zággrábbba 7 óra 24 perc reggel).

Közelebbi adatok az állomásokban kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltak. Zsebrétű menetrendek ugyint eddig a vasuti pénztáraknál árusítottak el.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

47469/98. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak mozdony- és fűtő-személyzete részére 1898. évi október hóban kiosztandó téli ruházat készítésének és szállításának biztosítása céljából nyilvános pályázatot hirdetünk.

A felyő 1898. évi október hóban szélítandó megközelítő szükséglet, mely 25%-al több vagy kevesebb is lehet, a következők:

- 1. 2400 darab bundabéléses kabát mozdonyvezetők részére,
2. 2400 pár csizma, halmából, bőrrrel fejelve, mozdonyvezetők részére,
3. 1200 darab szürke szövettel bélelt posztó-kabát fűtők részére,
4. 1200 darab magyar szakásu nadrág szerencsészürke postóból fűtők részére.

Az 1., 2. és 4. pont alatt említett ruhadarabok elkészítéséhez megkivántató felső kelméket, valamint a 3. pont alatt említett posztó-kabáthoz való oldal és zsebélés gyanánt szükséges szürke bélés szövetet a magy. kir. államvasutak igazgatósága átadni fogja, a készítéssel illetőleg a szállítással megbízott szabónak f. évi június és július hónapokban.

Az ezen ruhadarabok teljes elkészítéséhez megkivántató egyéb összes kellekeket a ruhák készítésével és szállításával megbízott vállalkozók tartoznak beszerezni. Ugyisint a 2. pont alatt említett csizmák készítésével megbízott szállítók tartoznak beszerezni az ezen csizmák teljes elkészítéséhez megkivántató összes kellekeket.

Az összes ruhák készítéséhez kizárólag belföldön gyártott anyagok és cikkek használandók fel. kivétel engedtetik meg azon anyagok és cikkeknek, melyek belföldön nem gyártatnak. A szállítók által beszerzendő anyagok és cikkek származására és minőségére nézve ellenőrzést gyakorolhat az igazgatóság és e célból tartozik szállító az illető cikkek beszerzési forrását előzetesen az igazgatósággal közölni.

A kész ruhák mily módoni elkészítésére és azok szállítási határidejére, valamint a szállításra vonatkozó egyéb határozmányok az érvényben álló 122291/96. sz. általános, ezen pályázati hirdetményben foglalt feltételek és a szolgálai egyenruhák szállítására vonatkozó 28792/1888. sz. különleges feltételek 4., 6., 9. és 11. §-ban foglalt határozmányok mérvadóak.

Az általános, valamint a különleges feltételek az igazgatóság anyag- és leltár-beszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg darabonként 25, illetve 15 kr. lefizetése mellett megszerzhetők.

A szállítandó ruhák alakja és elkészítése tekintetében irányadóul szolgálnak az üzletvezetőségek vonalszertáiraiban megtekinthető hasonló ruhadarabok.

Tartozik ajánlattevő azonban mindazon ruhadarabból, melynek szállítása iránt ajánlatot tesz, teljes elkészített állapotban 1—1 darabot, illetőleg 1 párt pecsétjével ellátva és annak megjelölésével, hogy a szállítandó ruhadarabokat a beterjesztett mintának teljesen azonos minőségű anyagok felhasználásával fogja készíteni, az ajánlat beterjesztésének napjaig központi szertárunknak (Budapest—Józsefvárosi állomás) megküldeni és megjegyeztetni, hogy ezen mintaruhák a nem nyertes cégeknek visszaadandó fognak.

A szállítandó ruhadarabok a közlendő méretek szerint elkészítendő és a megrendelési leveleken kiténtett szállítási határidőig a szerződésileg megállapított helyen átadandók. Ezen ruhák részleteire nézve megjegyeztetik, hogy az 1 pont alatt említett bundabéléses kabát sima háttal kapcsoló nélkül lehajtott gallérral készítenőd és legjobb minőségű erdőlyi fekete báránybőrrrel bélelendő a gallér pedig göndör fekete báránybőrrrel ellátandó. A kabát hossza térdig ér, mely azonban 120 méternél hosszabb nem lehet.

A 2. pont alatt említett csizma hátsóvarrásu előlában, hegy- és oldalbőr borítással és szegezett bőrtalppal ellátott jó minőségű erős halmából készítenőd. A csizma hossza térden felül 10—15 cm.-ig érjen, mely azonban 0.75—0.80 méternél hosszabb nem lehet.

A 3. pont alatt említett posztókabát sima háttal, kapcsoló nélkül, lehajtott gallérral készítenőd. A kabát hossza a térdig ér, azonban 120 méternél hosszabb nem lehet.

A 4. pont alatt említett nadrág magyar szabásra készítenőd a szertárakban megtekinthető alakban. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve „Ajánlat a mozdony és fűtőszemélyzet részére való ruhák szállítása iránt” tartalmazó külső címmel 1898. évi márczius 10-ig, déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrásy-ut 73. II. em. 48. sz. a.) benyújtandók vagy oda posta útján beküldendők.

Az ajánlatban az egységi árak számokban és betűkkel kiírva kitevendők és abban megnevezendők a magy. kir. államvasutak azon állomása is, hová az ajánlott egységarak értesődnek és hová a ruhadarabok bérmentesen szállítandó fognak. Továbbá ajánlattevő tartozik az ajánlatban határozóttan kitenni, hogy az 1., 3., és 4. sz. alatt említett egyes ruhadarab elkészítéséhez, alapul véve, hogy a felső kelme és bélőszövet 138 csm. szélességgel bír, továbbá, hogy egy a bunda béléses kabát, mint a posztókabát hossza legfőljebb 120 cm. lehet és végül, hogy a posztó kabát oldal és zsebbélésére az igazgatóság által adandó bélés szövet használandó fel. Állag mily mennyiségű felsőkelmét és bélés szövetet igényel, melyből a ruhákat a közlendő méretek szerint elkészíteni köteles lesz.

Továbbá az ajánlatban kötelezőleg kijelentendők, hogy az ajánlat alapján köteendő szerződés értelmében késznek nyilatkozik az 1899. és 1900. években is esetleg kisebb mennyiségben felmerülő ruhadarabokat a megállapított egységár és feltételek mellett szállítandó.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap vagyis f. évi május hó 9-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál letevendők. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Ajánlani lehet az összes kiírt cikkek vagy ezek közül bármelyiknek szállítására.

Azon esetben, ha a megrendelt ruhadarabok mennyisége a megállapított határidőig be nem szállítatik, jogában áll a magy. kir. államvasutak igazgatóságának vagy a késedelemmel beszállított ruha értékéből minden nap után 0.50%-ot bírságképen visszatartani vagy a határideig be nem szállított ruhamennyiséget késedelmes szállítócég terhére minden további meghallgatás vagy külön értesítés nélkül bárhol és bármily áron is megrendelni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tételnek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt tekintet nélkül az ajánlat feltételeire szabadon választghasson. továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállítását is átengedhesse, ha formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni kötelezettség, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Az ajánlat kötelező erővel bír az ajánlattevőre nézve azonnal az ajánlat benyújtásának határidejétől kezdve a magy. kir. államvasutak igazgatósága részéről hozandó határozat hozataláig.

Budapest, 1898. évi április 2-án.

Az igazgatóság.

Advertisement for the m. kir. szab. osztályosorsjáték (military lottery) held by Beimel Lajos bankháza. It includes details about the drawing dates (May 11-13), prizes (50,000 winners, one million crowns), and ticket prices.

Advertisement for Dr. Garai Antal's medical treatments. It lists various ailments treated, such as skin diseases and general weakness, and provides contact information for his practice in Budapest.

Advertisement for Feldmann Antal's 'Volta-Kereszt' (Volta cross) product. It describes the product as a 'villanyosság oszlópa' (lightning rod) for various ailments and includes a portrait of a woman.

Advertisement for Feldmann Antal's 'Volta-Kereszt' product, focusing on its use for rheumatism and other ailments. It includes a portrait of a man and mentions the price of 1.80 kr per box.